

SLOVENEK

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravl. prejemam mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

Inserati:
 Enostolpna petstvrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat „ 15 „
 za trikrat „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petstvrsta po 2 v.
Poslano:
 enostolpna petstvrsta po 40 v.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Izpad iz Przemysla.

Dunaj, 20. marca. Uradno se poroča: Na karpatski fronti se nič posebnega dogodilo. Na nekaterih točkah je bil v teku živahen topovski boj.

Severozahodno od Nadworne smo krvavo odbili ponočni napad več ruskih bataljonov, ki so se do 100 korakov približali našim postojankam. Na ostalih delih bojne črte v jugovzhodni Galiciji vlada razmeroma mir.

Na Poljskem in v vzhodni Galiciji se ni nič zgodilo.

Hrabra posadka v Przemyslu je včeraj po daljšem času napravila izpad, topot proti vzhodni smeri. Naletela je na močne sovražne sile in se je po večurnem boju umaknila za trdnjavsko črto.

Pl. Höfer, fml.

Hudi boji pri Užoku.

Dunaj, 21. marca. Uradno se poroča: V Karpatih je na fronti med prelazom Užok in sedlom Konieczna včeraj prišlo do hudih bojov. Že ponoči 20. t. m. so poskušali sovražni oddelki z nenadnim nastopom osvojiti posamezna naša oporišča. Povsod smo jih z velikimi izgubami odbili. V jutranjih urah so se v celem obsegu ponovili ruski napadi. Razvijajoči se boji so trajali na nekaterih točkah ves dan. Do večera smo odbili ruske sile, ki so napadle naše postojanke ob Sanu pri Smelniku in Also-Pagonyju. 1070 Rusov smo ujeli.

Na ostalih frontah se ni nič posebnega zgodilo.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Rusi zasedli Memel.

Berolin, 20. marca. Veliki glavni stan: Na vzhodni fronti je dan razmeroma mirno potekel.

Rusi so zasedli Memel.

Odbiti ruski napadi.

Berolin, 21. marca. Veliki glavni stan: Med Omulevom in Orzycem smo odbili ruski napad in pri tem ujeli dva častnika in 600 Rusov. Dva ruska ponočna napada na Jednorozek sta bila premagana v našem ognju.

Najvišje armadno vodstvo.

Iz vojnega poročevalskega stana poročajo, da je napravila przemyslska posadka izpad ob grodeški cesti proti Mediki.

Zadela pa je na močnega sovražnika in se po sedemurnem boju umaknila zopet nazaj. Ruske oblegovalne čete cenijo na 150.000 mož.

Stockholm, 20. marca. Iz Petrograda se uradno poroča: Pri Przemyslu trdnjavska artiljerija vsak dan izstrelji več kot 1000 težkih strelcev na naše oblegovalne čete, ki imajo vsled tega vsak dan izgube.

Budimpešta, 22. marca. »Az Estu« poroča njegov poročevalec iz vojnega stana: Boji v Karpatih sedaj mirujejo. Ta mir je povzročilo z ene strani slabo vreme, z druge strani pa strašne ruske izgube. Mestoma divja topniški boj, ki pa nima nobene posebne vrednosti.

V okolici Nadworne je ravno tako mir, katerega uporabljajo Rusi v to, da pokopujejo v zadnjih bojih toliko padlih svojcev. Samo na drugi strani Prutja, na najbolj zunanji črti, so boji živahniji. Rusi so tu nadaljevali s svojimi močnimi napadi, pa so jih naše čete z lahkoto odbile.

Središče včerajšnjih dogodkov je junaški izpad naših čet iz Przemysla. Naš poizvedovalni oddelček je izvedel, da so Rusi napravili okoli Przemysla utrjene postojanke, kamor so poslali iz Grodeka ojačenja. Zato se je napravil izpad v smeri proti Grodeku.

× × ×

RUSKI NEUSPEH PRI ČRNOVICAH.

Budimpešta, 22. marca. »Az Estu« poroča iz Črnovic: V bojih pri Črnovicah so včeraj naše čete ujele neko rusko poizvedovalno četo. Oddelček je bil odpeljan k poveljniku in posamezniki so bili zaslani. Ujetniki so zelo slabo oblečeni in oskrbljeni. Povedali so, da so imeli v zadnjih bojih Rusi zelo veliko ranjenih in mrtvih, posebno naši šrapneli so med njimi stlačili učinkovali. Rusi so ogorčeni, ker so doživeli toliko porazov kljub velikim žrtvam. Dne 5. marca je dobil častniški zbor povelje, da mora biti dne 7. marca v Črnovicah. To povelje se ponavlja dan za dnem. Uspeh je vedno isti, ofenziva se izpremeni v nereden beg in bojno polje pokriva veliko število ranjenecv in mrtličev. V neposredni bližini Črnovic je danes mir.

Črnovice, 20. marca. Topovi še vedno trajno grome. Z velikimi izgubami za Ruse so bili odbiti poizkusi ruske artiljerije, ki se je približevala mestu od Sadagore in Mahalle. Rusi si upajo prodirati le ponoči.

× × ×

IZ LVOVA.

»Nowa Reforma« je prejela iz Lvova več časopisov in nekoliko zasebnih poro-

čil. Iz teh poročil je razvidno, da je v Lvovu na zunanji pač mirno, a notranje razmere so jako neprijetne. Učni zavodi delujejo neovirano pod vodstvom prejšnjih predstojnikov ali njih namestnikov. »Ossolinum« (muzej in knjižnica) ni trpel nobene škode. Po ruskem novem letu (14. januarja) so odprli šole; v vseh šolah se mora poučevati ruski jezik po pet ur na teden. V obmejnih okrajih so odprli čisto ruske ljudske šole.

V Lvovu je bilo več sodnijskih razprav zaradi zvodništva. Žalostno je, da je vsled lakote in bede padlo veliko žensk, zlasti v mestu ostale služkinje in sobarice, pa tudi iz boljših stanov.

»Kijevljanin« poroča, da se je nabralo veliko galiskih starin, kupljenih (?) v Galiciji. Prizadevali se bodo, da se te starine zberejo v kakem kijevskem muzeju.

»Kuryer Lwowski« je objavil obširen članek o Przemyslu; pravi, da je to ena najmočnejših trdnjav na svetu. Nekaj ruski trdnjanski polkovnik je rekel, da je nespametno govoriti o osvojitvi Przemysla.

»W. Kuryer Polski« poroča po lvoških časopisih, da so iz Galicije v Kijev pripeljali kot ujetnike 23 galiskih vojaških obvezancev; prepeljali jih bodo v astrahansko gubernijo.

PROTI JUDOM V GALICIJI.

Petrograd, 19. marca. (Kor. ur.) Galiski generalni gubernator grof Bobrinski je 13. (26.) februarja glede na jude v Galiciji določil: 1. Judom je prepovedan prestop čez galiske meje. 2. Judje ne smejo potovati iz enega v drugi okraj. 3. Kdor ne uboga, se kaznuje upravno z denarnimi globami do 3000 rubljev, a z zaporom do treh mesecev.

× × ×

HUDI BOJI OB BOBRU IN NAREWU.

Rotterdam, 21. marca. »Daily Telegraph« poroča iz Petrograda: Na mnogih delih Poljske je nastopilo južno vreme. Poluradno se izvaja, da se ob rekah Bobr in Narew vrše noč in dan najhujši boji. Po vaških cestah, ki so samo en dan po osemkrat menjale svojega gospodarja, se vrše trajni boji na nož. Napadi in protinapadi se vrste neprenehoma. Strojne puške postavljajo po hišah. Noč ne prinese počitka, ker se tudi v temi vrše silni bajonetni boji.

× × ×

OBLEGANJE OSOVJEC.

Stockholm, 20. marca. Iz Petrograda se poroča: Nemci še vedno oblegajo Osovec. Granate so mesto strašno opustošile.

ZA PRZASNYSZ

se bije, kakor se preko Stockholma poroča

iz Petrograda, še vedno hud boj. Nemški topovi ljuto obstreljujejo mesto.

× × ×

RUSKA POHVALA AVSTRIJSKIH SLOVANOV.

Petrograd, 21. marca. Dopisnik lista »Nowoje Wremja« poroča, da mu je nek ruski poveljnik v Karpatih med drugim izjavil, da se tudi Poljaki, Čehi, Rusi in Slovenci, ki se bojujejo na avstrijski fronti, dobro bijejo.

× × ×

BARBARSTVO RUSKIH ČET.

Dunaj, 19. marca. (K. u.) Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: V Moldavi-Solici so v grško-orientalskem župnišču Rusi razbili vso upravo in uporabili kot hlev za konje. Mašno oblačilo grško-orientalskega duhovnika, posodo s sveto krizmo, sveto pismo in mašne knjige so raztrgali in zmetali na kup gnoja.

× × ×

POLJAKI IN AVSTRIJSKI SLOVANI.

»Glos Narodu« piše, da so Poljaki že pred več leti spoznali važnost vzajemnosti z avstrijskimi Slovani. Pred 15 leti se je v Krakovu ustanovil »Slovanski klub«, ki seznanja Poljake z drugimi Slovani in nasprotno; podoben namen ima krakovski »Slovansko društvo«. To delo je doseglo že veliko uspeha. Tudi v sedanjih resni dobi so Poljaki v prijateljski zvezi z avstrijskimi Slovani. »Vrhovni poljski narodni odbor« se obrača do Slovanov ter jim pojasnjuje svoje delo in stališče. »Glos Narodae« želi, da bi se tudi drugi slovanski časopisi tako zanimali za Poljake kakor se zanje zanima »Slovenec«, najuglednejši slovenski dnevnik.

Nova naredba glede kruha in peciva.

Dunaj, 20. marca. (Kor. ur.) Jutrišnja »Wiener Zeitung« priobči ministrsko naredbo, s katero se naredba z dne 30. januarja 1915 glede izdelave in prometa kruha in peciva deloma izpreminja. Z novim predpisom se pooblašča politična deželna oblast, da smejo izdelavo drobnega peciva omejiti, dovoliti le pod posebnimi pogoji ali pa popolnoma prepovedati. Izdelavo neoslajenega prepečenca (vodenega suharja) bo smela dovoliti samo politična deželna oblast. Najbolj važne so določbe glede slaščic. Izdelava slaščic je dovoljena samo se z omejitvijo, da uporaba pšenične in ržene moke ne sme presegati petine cele teže testa. Dosedanja omeji-

LISTEK.

Iz zgodovine Sibirije.

Koncem 16. stoletja, takrat ko je vladal na Ruskem car Ivan Grozni, so začeli Rusi osvajati Sibirijo, največjo svojo deželo. Odkrili so pota skozi Sibirijo in dospeli v par desetletjih do Pacifika, Velikega oceana. Nemec Hellwald pravi: »Zastopnik političnih in pozneje znanstvenih teženj v severni Aziji je bil narod Rusov, takrat v Evropi še komaj znan. Do srede 19. stoletja so se trudili edinole Rusi, kako odkriti severno obal Azije in jo po morju združiti z Evropo. Odkritje Sibirije spada med najzanimivejše in najvažnejše točke svetovne zgodovine.« Slavni Nansen v svoji najnovejši knjigi: Sibirija, dežela prihodnosti, pride do zaključka, da se onim krajem tam gori bližajo lepi časi.

Dočim je vsem drugim narodom pokazal Kolumb pot do novih odkritij, dočim so šle vse te ekspedicije po morju iskati novih dežel, so sedli Rusi na konja, premerili stari svet od zahoda proti vzhodu ter rešili vprašanje, ali sta največji skupini suhe zemlje na severu združeni ali ne.

Rodbina Stroganov je imela posestiva v Uralu; kopali so sol in tržili s soboljevino, ki so jo donasali Sirjeni iz po-

krajin onostran Urala. Rusi so se odpravili slednjič sami po drago kožuvinu, in osvojitve cele Sibirije imenujemo lahko sto let trajajoč lov na sobolje okoli polovice zemeljskega kroga. Kmalu so prišli lovci do reke Obe (Obj), trgovina je uspevala, car je podaril Stroganovim vsled njihovih zaslug velika posestva v Uralu. L. 1578. pribеži k vnuku prvega Stroganova kozaki stotnik Jermak Timofjejev; car ga je zasledoval, ker je Jermak po tedanji navadi šel večkrat na rop. Bogati uralski trgovec bi se bil nadležnega gosta rad iznebil; kajti če ga obdrži, pade nemilost carova tudi nanj. Zato mu je priporočil, da se odpravi na vzhod, k bogatih pokrajinah in velikih rekah onostran Urala. Jermaku in njegovemu spremstvu, samim kozakom, ni kazalo iti nazaj, udarili so jo preko gorovja z geslom: Umri ali pa zmagaj. Sibirija je bila tedaj last tatarskih glavarjev, ki pa niti oddalec niso bili več tako močnega kol za časa silnega Tamerlana. Tri leta so se borili kozaki z levo hrabrostjo, 23. oktobra 1581 se uda Sibir, glavno mesto zahodne Sibirije. Ker je ostalo Jermaku le malo kozakov, je poslal caru poročilo, naj mu pošlje novih; naznanil mu je pa tudi, da je osvojil zanj velikansko državo Kučumkana, Sibir. Upal je, da mu bo car odpustil stare grehe. In res, ugodil je Jermakovim željam in mu poslal nove čete kozakov. Začeli so prodirati proti

vzhodu. Reke, kojih studenci se približajo na male razdalje, so jim izdatno olajšale težko nalogo; cela Sibirija ima skoro nepretrgano vrsto vodnih cest od Urala do Pacifika, malokdaj je treba vleči čolne ali ladjice čez nizka razvodja, voloki imenovana (od vleči). In ker je narava dežele skozinsko ista, narodi glede običajev, navad, vere itd. drug drugemu podobni ali enaki, živalstvo in rastlinstvo enoinisto, ni mogoče obstati, dokler ne zagledamo obal svetovnega morja.

V bližini starega Sibira so zgradili kozaki l. 1587. prvi svoj ostrog, razvil se je v znamenito mesto Tobolsk. Od tu jih je peljala pot po srednji osi dežele, v sredi med tundrami na severu in gorovjem na jugu, pot, ki je bila dolgo časa glavna sibirska prometna žila. Nastala so ob križiščih z rekami nova mesta, vsako mesto je postalo opora za ustanovitev drugega. Kakor hitro so dospeli kozaki do večje reke, so si napravili ostrog, ostali nekaj časa tam ter raziskali reko in svet ob njej na sever gor do Ledenegega morja, na jug pa do višav Altaja in drugih gorskih skupin. Polagoma dobiva severna Azija določene oblike, natančnih seveda še ne, ker niso raziskali tudi sveta med posameznimi izliv. Odkrili so tako polotok samojedski ali Jamal, pripeljali se do izliva mogočnega Jeniseja, pokorili si Samojede, Ostjake, Tunguze, Jukagire, Jakute

ter ves ostali narodnostni mozaik severnega starega sveta.

Ob Jeniseju, na meji med zahodno in vzhodno Sibirijo, so stišali začetkom 17. stoletja o veliki reki dalje na vzhodu, današnji Leni. Enajst kozakov se je začetkom l. 1628. podalo na pot, smučali so jih nesle po nepreglednih sibirskih nižinah. Načelnik je bil desentnik Vasilij Bugov. Prišli so do Lene so plovili navzdol po njej ter povsod pobirali davek; po treh letih se je podal Bugor s štirimi tovariši nazaj do Jeniseja, šest jih je pa pustil ob Leni, dva ob sredi, dva sto ur navzdol, dva sto ur navzdol. Ta šestorica je morala paziti, da se niso podjarmljeni narodi uprli. Hellwald pripomi: Es fragt sich, ob selbst in der Geschichte Amerikas je eine so weitsichtige Eroberung, mit einer so geringen Armee, von einem zehn Mann kommandierenden Feldherrn gemacht wurde. Saj tudi ni čuda, če jih Hellwald hvali: Enajst ljudi si osvoji pokrajino, mnogo večjo nego je naša monarhija, šest ljudi pa pazi, da se ta pokrajina ne izneveri ruskemu gospodstvu!

Sledile so druge čete, številnejše. Vzrastlo je mestce Jakutsk, izhodišče vseh poznejših ekspedicij do Ledenegega morja, Pacifika in Amerike. Odkrili so Bajkalsko jezero in slišali tam o srebra bogatih pokrajinah ob Amurju; cele nasel-

tev, da se smejo slaščice izdelovati samo dva dneva v tednu, ostane v veljavi. Za obrtno izdelovanje peciva »caces« se sme pšenična in ržena moka rabiti le v množini, ki ne presega 30% teže testa. Politična deželna oblastva imajo pravico, obrtno izdelovanje konditorskega blaga ter testa s sirovim maslom (lepenjastega in kvašenega) prepovedati, obrtno izdelovanje peciva caces pa začasno omejiti. Novo pekarsko naredbo je smatrati kot prednico one obsežne preureditve prometa z moko in kruhom, ki jo je pričakovati kot v izvršitve cesarske naredbe z dne 21. februarja 1915. Ta reorganizacija se izvrši deloma z naredbami vlade in političnih deželnih oblastev, deloma pa posebe vmes vojni zavod za žitni promet. V obeh smereh so potrebne priprave že končane, in običnost se o tem v kratkem v vseh podrobnostih obvesti. Ne kaže pa, da bi se že dogotovljeni predpisi takoj dali med ljudi, ker bo treba za izdelavo krušnih listkov v nakladi večih milijonov še nekoliko časa. Uvedena načrtana ureditev preskrbe je v polnem teku ter je pričakovati, da bo v najkrajšem času v vsakem oziru odgovarjala svojemu namenu.

Mesna občina na Dunaju in kruh.

Dunajska občina se je odločila, da bo dajala iz svojih zalog moko samo pekomo, ne pa malim trgovcem. Dosedaj je občina izdala za nakup živil čez 15 milijonov kron in naročila neki banki, naj kupi žita ali moke še za 5 milijonov. Obrtnikom je dosedaj dala občina 14.706 meterskih stotov razne moke. Občina je ustanovila poseben urad, ki bo razdeljeval moko. Prvi teden je bilo danih 4800 vreč, ta teden jih bo dala 6000 in vsak teden več. Na ta način misli občina iz svojih zalog nakloniti prebivalstvu 240.000 meter stotov moke za kruh. Zupan se je tudi trudil za dovoz živine in prešičev in se je glede obojega storilo več dobavnih sklepov. Ni se pa uresničila županova namera, da bi dobivali prešiče iz Nemčije. Načelniki vseh strank so v posebni seji zvišali županu nov kredit za 20 milijonov kron za aprovizacijske namene in v posebni resoluciji opozorili vlado, da prepreči že sedanje špekulacije s prihodnjo letino. Prihodnja letina pšenice, rži, ječmena, ovsu in koruze se mora prihraniti za splošno porabo in zato naj se jo sedaj dene pod zaporo in prepove na kakršenkoli način z njo razpolagati. Sklenjene ali šele bodoče kupčije naj se razveljavijo.

Cesar in vojni kruh.

Dunaj, 20. marca. V zadnjem času so tudi cesarju po njegovi želji prinesli na mizo vojni kruh. Ker se je pa ta izkazal za pretežkega, peko sedaj za cesarja v dvorni pekarni kruh iz bele moke. Za vse druge v Schönbrunn stanujoče člane vladarske rodbine dobavljajo navaden vojni kruh.

Novo nemško vojno posojilo.

Berolin, 21. marca (Kor. u.) Cesar Viljem je glede na uspeh novega vojnega posojila brzojavil državnemu tajniku dr. Helfferichu: Zahvaljujem se radi razveseljivega obvestila in najtoplejše čestitam k sijajnemu uspehu podpisovanja vojnega posojila. Tudi sovražniki naše domovine morajo zopet izprevideti, da nemškemu narodu v boju za svoj obstanek ne primanjkuje

vojsknega in gospodarskega orožja in da hoče vztrajati in izsiliti zmago.

Berolin, 21. marca. (Kor. u.) Wolf-fov urad poroča: Danes je že podpisana 9 tisoč milijonov mark vojnega posojila.

Berolin, 21. marca. (Kor. u.) Državni kancelar Bethmann-Hollweg je brzojavno čestital državnemu zakladnemu tajniku dr. Helfferichu na sijajnem uspehu vojnega posojila.

Tripelententa vabi Bolgarijo.

Tripelententa zopet z vsemi silami pritiska na Bolgarijo, da se ji pridruži. Obljubila ji Solun, Macedonijo, Srbija bi ji odstopila ozemlje do Vardarja, Bolgarija dobi prvotno črto Enos-Midia. Vprašanje je pa seve, ako bo Bolgarija tem praznim obljubam nasleda.

Sofijski napadalci prijeti.

Bukarešt, 21. marca. Iz Ruščke poročajo, da so tam prijeti dva Srba, eden je profesor kemije, ko sta hotela preko Donave v Rumunijo. Dolže ju, da sta povzročila znani bombni atentat v Sofiji.

Velika železniška nesreča v Rusiji.

Petrograd, 20. marca. »Rusko Slovo« poroča: Blizu postaje Bajkal je zadel vojaški vlak v tovorni vlak. 250 vojakov 26. ruskega polka je mrtvih.

Japonci in Kitajci.

Stockholm, 20. marca. »Rječ« poroča iz Tokia: Japonska vlada je prepovedala izvažati orožje, streljivo in vojni material. Kitajski državljani zapuščajo Tokio in Osako.

Milan, 20. marca. Rimski listi poročajo iz Tokia: Prvo in drugo japonsko brodovje se je odpeljalo v Tsingtau.

Milan, 20. marca. Japonski konzulat je razglasil, da so vpoklicani pod orožje japonski rezervisti, rojeni v letih 1870. do 1895.

Pariz, 20. marca. »Petit Journal« poroča iz Tokia: Zunanji minister naznanja, da se najbrže japonsko-kitajska pogajanja ugodno končajo.

Frankobrod, 20. marca. Iz Tokia se poroča: V tsingtaovski nemško-kitajski banki so zaplenili poldrug milijon jenov. Polovica te vsote je last nemške vlade.

London, 21. marca. (K. u.) »Manchester Guardian« objavlja prvotno besedilo zahtev Kitajske Japonski. Zadnja skupina obsega: Kitajska naj nabavi nad 50 odstotkov svoje municije na Japonskem. Japonska ustanovi na Kitajskem arsenal pod skupnim vodstvom, ki mora kupovati material na Japonskem in zaposlovati japonske tehnike. Policijo v gotovih delih Kitajske naj opravljati Japonska in Kitajska skupaj. Japonci naj se nastavijo kot politični, finančni in vojaški svetovalci Japonske. Japonski podaniki smejo na Kitajskem širiti budizem. Japonci smejo graditi japonske bolnišnice, templje in šole. V provinci Tukien smejo Japonci graditi železnice, kopati rudo in graditi pristanišča. Če Kitajska rabi tuj kapital, naj si ga nabavi pred vsem na Japonskem. Japonska sme graditi železnico med Vučangom, Kinkiangom in Nančangom; nadalje smejo zgraditi

železnico med Nančangom in Čaučoufom in Nančangom in Hančouom. List pristavlja: Kdor ta obsežen načrt pro- uči, lahko takoj razsodi, v koliko je Japonska dosegla svoj namen in kakšne resne posledice nastanejo za Kitajsko, Anglijo in za koristi drugih držav. Neodvisnost Kitajske je resno v nevarnosti in cele dežele so izročene oderuštva Japonske.

Petrograd, 21. marca. (K. u.) »Reč« poroča: Japonsko-kitajski spor postaja nevaren. Japonski naseljenci na Kitajskem se boje za svoje življenje.

London, 21. marca. (K. u.) »Morningpost« poroča iz Šangaja 19. t. m.: Včeraj je zborovalo več tisoč Kitajcev, ki so zahtevali, naj se napove Japonski vojska, kakor pa da postanejo sužnji Japonske. Policija je zaman poizkušala preprečiti shod naselbine tujcev. Razdelili so veliko protijaponskih letakov. V Tinentsinu sta se izkrcala dva japonska bataljona.

Boji za Dardanele.

ANGLEŠKO ČASOPISJE O BOJIH V DARDANELAH.

London, 21. marca. Angleškega časopisja izgube v Dardanelah niso presenetile, ker se o njih ni nepričakovano poročalo in ker uvidevajo, da Dardanel ni mogoče zavzeti, ne da bi plačali visoke cene za nje. Z ozirom na pričakovane izgube so odposlali linijski ladji »Queen« in »Implacable« v Dardanele, da nadomestita izgube. S francosko bojno ladjo »Henry Quatre« bo angleško-francosko brodovje zopet tako močno, kakor je bilo pred izgubami. Po sodbi mornariških strokovnjakov ne brzojavlja admiraliteta ničesar, kar bi omajalo upanje na srečen končni uspeh in le opozarja, da so utrdbe močnejše, kakor so pričakovali.

London, 21. marca. (Kor. u.) O bojih v Dardanelah piše »Morningpost«: Ne zakrivajmo si, da so zadali Turki združenemu brodovju težak udarec. Izgubljene tri bojne ladje so bile mogočne in dragocene, dasi ne najmodernejše.

FRANCOSKO URADNO POROČILO O PORAZU V DARDANELAH.

Pariz, 20. marca. (Kor. urad.) Uradno se poroča: Med operacijami v Dardanelah dne 18. t. m. je imelo zvezno brodovje prestat hud ogenj. Vojne ladje so naletele na plavajoče mine. Francoske in angleške oklopne križarke so silovito obstreljevale forte Kilid-Bahr, Čanak-Kalesi in Tardanos ter rtič Kepher. Uspehi, ki smo jih tega vročega dne dosegli, so zahtevali znatnih izgub. »Bouvet« se je potopil vsled eksplozije mine, dočim je moral »Gaulois« vsled poškodb, ki mu jih je prizadel sovražni ogenj, začasno zapustiti bojno črto. Tudi angleško brodovje je trpelo. Dve angleški križarki sta bili vsled min poškodovani. Te izgube pa ne bodo zadrževale nadaljnjih operacij. Takoj, ko so dospele vesti o nezdobi »Bouveta«, je mornariški minister brzojavil ladji »Henry IV.«, ki se nahaja ob sirske obale, da stopi na mesto »Bouveta«. Vesti o usodi moštva na »Bouvetu« še niso došle. Na podlagi gotovih naznanil pa se lahko trdi, da je del posadke, katere število ni natančno znano, rešen.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO O PONESREČENEM NAPADU NA UTRDBE V DARDANELAH.

London, 20. marca. (Kor. ur.) Admiraleteta objavlja sledeče poročilo: Po na-

daljnem neprestanem odstranjevanju min v Dardanelah tekem zadnjih 10 dni je predvčerajšnjim jutraj angleško in francosko brodovje pričelo s splošnim napadom na utrdbe v morskimi ožinah. »Queen Elisabeth«, »Inflexible«, »Agamemnon« in »Lord Nelson« so začele ob 10. uri in 45 minut obstreljevati forte Kilid-Bahr in Čanak, dočim sta »Triumph« in »Prince George« obstreljevala baterije v Tarnadosu. Iz trdnjavskih havbic so otvorili na ladje silovit ogenj. Ob 1. uri 22 minut je priplula v Dardanele francoska eskadra, sestavljena iz ladij: »Suffren«, »Gaulois«, »Charlemagne« in »Bouvet« ter je začela utrdbe iz bližine napadati. Forte Kilid-Bahr in Manazigia sta krepko odgovarjala. Bojne ladje so topove prisilile k molku, bile so pa med bitko vse večkrat zadete. Proti eni uri so vse utrdbe ogenj ustavile. Bojni ladji »Vengeance« in »Majestic« sta se približali, da zamenjata bojne ladje v ožini. Po odhodu francoskega brodovja je oklopna križarka »Bouvet« zletela vsled plavajoče mine v zrak in se je v treh minutah potopila 600 metrov od vasi Arenkiöj. Ob 2. uri in 30 minut so ladje ponovile napad na utrdbe, istodobno so pričeli delovati tudi pobiralci min. »Irresistible« je ob 4. bri 9 min. težko nagnjena zapustila bojno črto. Ob petih se je ta ladja potopila; brz-kone je zadela ob plavajočo mino. »Ocean« je ob 6. uri 5 minut tudi zadela ob mino. Obe ladji sta se potopili. Cela posadka se je med silovitim ognjem spravila na varno. »Gaulois« je trpel vsled ognja iz topov; »Inflexible« je zadela težka granata na prednjem delu. To ladjo bo treba popraviti. Izgube je pripisati okolnosti, da je morski tok zanesel mine v že očistene kraje morske ožine. Proti tej nevarnosti bodo potrebni posebni ukrepi. Na »Bouvetu« se je brz-kone pripetila eksplozija v notranjosti ladje, potem ko je zadela na mino. Bojni ladji »Queen« in »Implacable«, ki sta že pred temi operacijami zapustili Angleško, da nadomestita izgube, morata kmalu prispeti, tako da bo brodovje zopet polnoštevilno.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO O POTOPLJENIH LADJAH.

London, 19. marca. (Kor. urad.) Admiraleteta poroča, da so se britski bojni ladji »Iresistible« in »Ocean« kakor tudi francoska bojna ladja »Bouvet« vsled min v Dardanelah potopile. Izgube na moštvu na angleški strani niso težke, vendar je skoro vsa posadka ladje »Bouvet« utonila.

TURŠKO POROČILO O POLOŽAJU V DARDANELAH.

Carigrad, 20. marca. (Kor. u.) Turški glavni stan obvešča: Dognalo se je, da sta zadeli oklopnic »Bouvet« dve veliki bombi. Štiri naše granate so dosegle »Inflexible«, pet pa »Queen Elisabeth«. Na naši strani je bil poškodovan en sam velik top. Izgubili smo približno 20 mrtvih. Danes ni sovražnik operiral v Dardanelah.

POGIBELJ ANGLEŠKIH IN FRANCO-SKIH LADIJ V DARDANELAH.

London, 20. marca. (Kor. ur.) Uradno se poroča: Uničenje angleških in francoskih ladij v Dardanelah se je pripetilo predvčerajšnjim med splošnim napadom na utrdbe v morskimi ožini. »Bouvet« se je pogreznil v treh minutah. Škoda v utrdbah, ki jo je napravil naš silni ogenj, se še ne dá presoditi. Operacije se nadaljujejo. V kratkem se pričakuje dveh drugih bojnih ladij z Angleškega.

ŠEST OKLOPNIC V DARDANELAH.

London, 21. marca. (Kor. u.) »Reuter« poroča: S Tenedosa 19. t. m.: V Dardanele je priplulo šest oklopnice.

bine so se dvignile iskat si srečo na jugu, v stare ostroge so pa prihajali novi priseljenci iz Evrope. Tolik je bil naval proti Bajkalu in Amurju, da je narod Burjetov skoro izginil, kar pomandrali so ga. Slavna imena čitamo, a naša zgodovina jih ne pozna. Pač so nam znani Kolumb, Diaz, Gama, Cortez, Pizarro itd., a kdo vé kaj o Beketovu, Habarovu, Pojarkovu, Ivanovu, kozaku Moskvitinu, Dežnevju, lovcih Holmogorcevu in Ankudinovu, kozakih Staduhinu, Buldakovu? In vendar Sibirija kot dežela prihodnosti zasluži, da se vsaj površno seznanimo z nekaterimi odkritelji.

Beketov je razširjal rusko oblast v notranjem obrečju Lene. Pojarkov je prepotoval 1643—44 s 130 kozaki velikanski svet med Jakutskom in Amurjem ter slišal tu o bogastvu bajnega Kitaja. Ravno tedaj se je bila dinastija Mandžu postavila kitajskega prestola, obsežne mandžurske ravnine so bile prazne, ker so bili bojevitih domačin odšli proti jugu. Skoro brez vsake zapreke so jadrali tedaj kozaki po slovitom Amurju do izliva, polastili se marsikake kitajske trdnjave, podjarmili si kneze mandžurske, podjarmili si narode Davrov, Giljakov itd. ali pa jih prepodili. Ko so prišli Kitajci k sapi in so hoteli zapoditi Ruse nazaj v Sibirijo, se »sinovom srede« ni vselej dobro godilo. Pozneje je car sicer odstopil južne dele novih pridobitev, a v zameno za to se je

razvila nadvse živahna kupčija; tam v bližini Bajkala so nastala nova središča ruskega gospodstva, Nerčinsk in Irkutsk, sedanji sibirski Pariz.

Pri teh pohodih so dospeli kozaki do novega morja; Mandžuri so mu rekli Tung-lam, Tungusko morje, kozaki so zgradili tam ostrog Ohotsk in po njem ima morje danes ime. Prvi je zagledal tunguske valove l. 1639. kozak Moskvitin, s 30 tovariši je bil prišel od Lene sem, »da bi odkril nove dežele«. Preiskali so breg na sever in na jug, sezidali si zimske kočice, iz njih je nastal Ohotsk. Tudi znamenit Habarov, kojega doživljaje primerjajo onim Ferdinandu Corteza v Mehiki, se je mudil tukaj ter prvi prinesel vest, o novem morju k rojakom v Jakutsk, l. 1646. Prej že, pozimi 1644—45, se je bil mudil pri Giljajkih ob dolnjem Amurju.

Ob Leni in Amurju se pa kozaki niso ustavili, prodirali so dalje proti severovzhodu. Jelisej Buza in stotnik Ivanov sta odkrila reko Jano, prvi po morju od Lene tja, drugi po suhem. Ni še dosti, slišijo o reki Indigirki, l. 1639. so že ob tej reki, v deželi Jukagirov. Bolj so se ustrašili Jukagiri konj nego kozakov, nikdar še niso bili videli takih živali. Šestnajst kozakov je ujelo njihovega kneza in se zmagovalno borilo s četami domačinov, oboroženih z loki in puščicami. Še naprej jih je gnalo, do Kolime in od-

tod dalje v deželo Čukčev. Že Isaj Ignatijev je bil plul po morju od Kolime do Čukčev, 1646; trgoval je z njimi, prodajali so mu slonovo kost — mamuti so pokopani tam — in zobove mrožev, Rusi njim pa žalibože tudi žganje.

L. 1647. se odpravi proti vzhodu celo brodovje, štiri ladje, na čelu jim kozak Semen Dežnev. A ker je bilo preveč ledu, niso imeli uspeha, čakali so prihodnjega leta in se zopet podali na pot. Sedaj imajo sedem ladij, Dežnev je zopet pri njih; a največ zaslug za odpravo ekspedicije sta imela lovca Holmogorcev in Ankudinov. O štirih ladjah ne slišimo ničesar, tudi o Holmogorcevu ne; baje so ga s tovariši vred ubili Kamčadali. Druge tri ladje, pod poveljstvom Dežneva, so odplule 20. junija l. 1648. od izliva Kolime proti vzhodu. Ledu ni bilo skoro čisto nič, vreme nadvse ugodno. Prišli so mimo rtiča, kjer so se najbrže ponesrečile omenjene štiri ladje; naenkrat se pa odpre morje proti jugu, prišli so v Pacifik. Cesta se imenuje danes po Beringu; ni prav, Dežnev jo je odkril. Rtič na severovzhodnem koncu Azije ima pa danes le njegovo ime, že par let sem, na izrecno željo cara.

V Pacifiku so jih zajeli viharji in jim razbili ladje; Dežnev in petindvajset tovarišev se je podalo peš na pot do Anadirja, kjer so 1649—50 prezimili v ana-

dirskem ostrogu. Do njihovega taborišča je prišel pa od Kolime tja tudi Šimen Motoro; napravili so si skupno nove ladje in raziskovali bregove, a malo slišimo o njih. Motoro so Čukči ubili, o Dežnevju pa ne vemo, ali je prišel nazaj ali ne. Vsekako je Dežnev eden prvih odkriteljev in Hellwald imenuje njegove uspehe: die wichtigste aller Entdeckungen seit 1492. Morebiti je videl tudi že obalo ameriško, saj je cesta široka samo 92 km, vreme je bilo pa krasno, kakor pravi sam.

Delovala sta ob skrajnem robu starega sveta tudi kozaka Staduhin in Buldakov. Slišali so o Kamčatki, udarili jo tja, Vladimirja Atlasova imenujejo odkritelja tega velikega polotoka; sledili so drugi, prišli so l. 1706. po neprestanih bojih z domačini do najjužnejšega tamošnjega rtiča, do Lopatke. Videli so otoke Kurile, podjarmili si jih deloma in se bližali Japonski. Najznamenitejši teh Rusov je kozak Ivan Kozirevskoj, l. 1712.—13. je bil večkrat na Kurilih in poslal poročila o njih v Moskvo.

V onih časih so Rusi odkrili tudi Ameriko, od zahoda tja. Dočim v Severni Ameriki po poltretjem stoletju naseljniki niso prišli niti do Skalnega gorovja, so porabili kozaki komaj pol stoletja za pot skozi celo severno Azijo, od Obe tja do Bejingove ceste.

Slabo vreme je povzročilo, da niso mogli obnoviti operacij.

MIR PRED DARDANELAMI.

Carigrad, 21. marca. (K. u.) Glavni stan poroča: Danes brodovje zaveznikov ni izvedlo nobenega napada proti Dardanelam.

180.000 TURŠKIH VOJAKOV BRANI DARDANELE.

Kolin, 20. marca. »Köln. Ztg.« poroča iz Aten: Ob maloazijski obali operacije počivajo; Turki zato popravljajo poškodovane utrdbe in baterije. Na Dardanelah in na obeh bregovih Marmarskega morja se nahaja zdaj 180.000 Turkov, 40.000 stoji na Gallipoliju, 30.000 se jih nahaja v evropski, ostanek pa v azijski Turčiji.

PREVOZ ČET TROJNEGA SPO-RAZUMA.

Geni, 19. marca. Popotniki nekega parnika, ki so došli iz Aleksandrije v Sirakuz, poročajo, da so srečali 13. t. m. transport zaveznikih čet. Transport sta spremljala dva angleška dreadnoughta.

ANGLIJA IN TURCIJA.

Carigrad, 20. marca. Tukajšnji politični krogi trde, da dela Anglija na to, da sklene Turčija sama mir. Angleži bi s Turčijo radi sklenili mir zato, ker so naleteli pri Dardanelah na hud odpor in ker ne bi radi prepustili Carigrada in Dardanel Rusiji. Pozornost vzbuja članek londonskega lista »Daily News«, ki izjavja, da Rusija nima zgodovinske pravice do Carigrada in da je njegova bodočnost stvar vseh. Ruski vladar nad Carigradom bi izzval nove nevarnosti in zapletljaje.

GRŠKA IN DARDANELE.

Solija, 20. marca. »Mir« poroča: Angleži so zasedli otoke Imbros, Tenedos, Lemnos in Samothrake, ker nameravajo arhipelsko vprašanje rešiti na škodo Grške.

BOJNA KRIŽARKA »INDOMITABLE« DOŠLA V EGEJSKO MORJE.

Pariz, 21. marca. (Kor. u.) »Temps« poroča: Bojna križarka »Indomitable« se je pripeljala v Egejsko morje.

NA »BOUVETU« SE JE SKLENILA FRANCOSKO - ANGLEŠKA ZVEZA.

Carigrad, 20. marca. (Kor. u.) Zgodovinsko zanimivo je, da se je na francoski linijski ladji »Bouvet«, ki se je potopila, svoječasno v Brestu sklenila francosko-ruska zveza. Na dveh deskah sta bila napisana govora carja Aleksandra in predsednika Carnota.

NA »BOUVETU« REŠENIH 64 MOŽ.

Pariz, 21. marca. (Kor. urad.) Na »Bouvetu« je bilo rešenih 64 mož. Ostale izgube francoske divizije so le lahke.

FRANCOSKA KRIŽARKA POTOP-LJENA PRI TENEDU.

Carigrad, 20. marca. (Kor. ur.) Kakor so izvedeli tukajšnji listi, se je druga francoska križarka, ki je bila v boju dne 18. t. m. težko poškodovana, ob obali otoka Tenedos potopila. Moštvo so druge ladje rešile.

NOVE ANGLEŠKE BOJNE LADJE PRI DARDANELAH.

Italijanski listi poročajo, da se je skozi Gibraltar peljalo več angl. bojnih ladij, ki so namenjene v Dardanele.

Na morju.

VEČ LADIJ POTOPLJENIH RADI VI-HARJA.

London, 21. marca. (Kor. ur.) V viharju, ki je divjal ponoči od petka na soboto, je ponesrečilo zelo veliko ladij. Ladja »Buccaner« se je razbila pri Scrobyju blizu Yarmoutha. Ladja »Francis« se je potopila pri Treviso-Head. Posadko so rešili. Ladja »Cacilia«, ki je vozila iz Londona v Hull, se je potopila pri Pallingu. Posadko so rešili. Ladja »Mery Nish« se je potopila blizu Tyne. Parnik »Slidersrecht«, 3056 ton, ki je vozil iz Rotterdam, je zavozil na obrežje blizu Tyne; boje se, da je parnik izgubljen. Parnik »Deeswing«, 2000 ton, se je potopil najbrže s posadko v Kanalu.

NEMŠKI PODMORSKI ČOLN ZASLEDOVAL ANGLEŠKI PARNIK.

London, 20. marca. (Kor. ur.) »Daily Mail« piše: Parnik »Colchester« je bil med vožnjo iz Rotterdam v Harwich v drugič zasledovan od podmorskega čolna. Ker se je med potniki v Rotterdamu razširjala govorica, da »U 28« preži na »Colchester«, je bilo opazovanje v tem oziru posebno natančno, ko je parnik zapustil Hoek van Holland. Dve uri pozneje so zaznali neki podmorski čoln, ki je očividno ravnokar nameraval preiskati neki nizozemski parnik. Kapitan na »Colchestr« je nemudoma izpremenil smer vožnje proti nizozemski obali. Podmorski čoln je angleški parnik malo časa zasledoval, potem pa se je pogreznil pod površino in izginil.

DVA ANGLEŠKA PARNIKA TORPEDI-RANA.

London, 19. marca. (Kor. ur.) Reuter poroča: V višini Beachyheada sta bila torpedirana parnik »Bluejacket« in »Hyndford«. Parnik »Hyndford«, je bil le nekoliko poškodovan in se je mogel pripeljati v Gravesend. »Bluejacket« se je držal nad vodo. Posadki sta rešeni razen enega moža. »Bluejacket« poizkusa priti v Southampton. Predni del parnika je poln vode.

DVE ANGLEŠKE LADJE PONE-SREČILI.

London, 21. marca. (Kor. ur.) Pri Dealu se je razbil angleški parnik »Glenclynn«, ki je vozil iz Calcutte v Dunae. Posadka poroča, da je opazovala, kako je včeraj zjutraj pri Beachy Headu potopil neki nemški podmorski čoln nek parnik. Podvodni čoln je zasledoval tudi »Glenclynn«, a je ušel.

KAKO JE BIL TORPEDIRAN PARNIK »BLUEJACKET«.

London, 21. marca. (Kor. ur.) Prvi častnik torpediranega parnika »Bluejacket« poroča: Vozili smo že 36 dni 8000 ton koruze iz La Plata v London. Približno ob pol šestih zjutraj dne 19. t. m. je zadel ladjo torpedo, ne da bi bili prej opozorjeni. Ladjo je vrglo kvilsku, voda se je vili na parnik. Z desetimi možmi sem se vkrcal v čoln. Naročeno mi je bilo, naj veslam v smeri proti luči nekega ribiškega parnika iz Ramsgate. Ker je nastopila megla in je morje močno valovilo, smo izgubili ladjo izpred oči.

NEMCI USTAVILI NIZOZEMSKI PARNIK »ZAANSTROOM«.

Amsterdam, 21. marca. (Kor. urad.) Kapitan nizozemskega parnika »Zaanstroom« je brzojavil svojemu ravnateljstvu, da so parnik ustavile nemške bojne ladje na Severnem morju in ga odvedle v Zeebrügge, da ga preiščejo. Ustavljene nizozemski parnik je vozil v London jajca in drugo blago.

ZAPLENJENA LADJA »GEHELAND«.

Milan, 20. marca. »Corriere della sera« poroča: Ladja »Geheland«, ki je vozila živila v Nemčijo, je bila zaplenjena pri škotskih otokih. Blago so že izkrcali.

KAKO SE JE POTOPILA NEMŠKA KRIŽARKA »DRESDEN«.

Berlin, 21. marca. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: S poučene strani se poroča o koncu male križarke »Dresden«. Križarka je bila zasidrana v zalivu Kimberley čilškega otoka Juan Fernandez, ker je bil pokvarjen stroj in ker je zmanjkalo premoga. Do brega je bilo le 400 metrov. Križarka je 14. t. m. zjutraj napadla angleška oklopna križarka »Keut«, mala križarka »Glasgow« in pomožna križarka »Orama«. Sovražnik je pričel streljati na 3000 do 3500 metrov; križarka »Dresden« je tudi streljala. Nemški poveljnik je protestiral, ker so ga napadli v nevtralnem morju. Angleški poveljnik je na ugovor izjavil, da mu je ukazano, naj uniči križarko »Dresden«, kadarkoli in kjerkoli zadene nanjo, vse drugo naj uredi diplomacija. Ker je poveljnik uvidel, da se ne more s poškodovano križarko braniti, jo je razstrelil. Večini posadke se je posrečilo, da je pobegnila na suho zemljo. Nemci so izgubili 100 mrtve, 8 težko ranjenih in 7 lahko ranjenih mož. Več kosov angleških granat je padlo na nevtralno zemljo in so poškodovali tudi neko v bližini zasidrano čilsko trgovsko ladjo.

London, 21. marca. (Kor. urad.) »Reuter« poroča iz San Diaga: Posadko križarke »Dresden« odvedejo v Valparaiso. Internirajo jo v Čile.

RESNICA O PREPOVEDI IZVOZA IZ AMERIKE.

London, 20. marca. (Kor. urad.) Vesti iz Amerike o prepovedi izvoza vojnega materiala vojskujočim se državam ne odgovarjajo resnici. Sprejel se je pa zakon, ki prepoveduje pošiljanje premoga in drugih potrebščin iz ameriških pristanišč na ladjah držav, ki se vojskujejo.

PONESREČEN AMERIŠKI ČOLN.

Carigrad, 21. marca. (Kor. u.) Ko se je sinoči vračal čoln ameriške stacionarne ladje »Skorbion« v zunanje pristanišče Sali Bazar, kjer je »Skorbion« zasidrana, se je čoln vsled viharnega morja prevrnil. Poveljnik in trije mornarji so utonili.

PRITOŽBA NIZOZEMSKJE.

Amsterdam, 21. marca. (Kor. ur.) Listi poročajo, da je nizozemska vlada predložila angleški in francoski vladi pritožbo glede na odredbe, ki sta jih Anglija in Francija naznanili dne 1. marca.

Protest Amerike Angliji.

Washington, 20. marca. (Kor. urad.) Reuter poroča: Kabinet se je posvetoval o noti, ki naj se pošlje Angliji. Protestirati nameravajo proti nekaterim določilom angleške note o nasilnostih; o drugih določilih se prosi, naj jih pojasnijo.

Amerika proti Japonski.

JAPONSKA IN AMERIKA.

Washington, 21. marca. (K. u.) Reuter poroča: Državni departement priznava, da je ameriška vlada vplivala med pogajanj na to, da Japonska omeji svoje zahteve. Izjavlja se, da se niso z angleško vlado pogajali o posledicah japonskih zahtev.

London, 21. marca. (K. u.) »Daily Telegraph« poroča iz Pekinga: Položaj na Kitajskem se je izboljšal, odkar se je izvedelo, da so Združene države v soboto predložile v Tokiju in japonskemu poslaništvu v Washingtonu energično spomenico, ki opozarja na dogovor, sklenjen 30. novembra 1908, po katerem se jamči, da se morata obe vladi javno pogajati o vseh vprašanjih glede na Tihomorje in se naglašajo dejstva, da hočejo Združene države urediti določila pogodbe s Kitajsko. Položaj se je zato izboljšal.

Kodanj, 20. marca. Iz Petrograda se poroča: »Rječe« poroča iz Irkutsk: Odpor Kitajske proti japonskim zahtevam povzroča na Japonskem vedno večje razburjenje. List »Rinimizz« pripravlja japonsko ljudstvo na resnost položaja. Japonska da zopet stoji pred neizogibno vojno z Ameriko, ki nastopa kot pokroviteljica Kitajske.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Nemški delni uspehi.

Berlin, 20. marca. Veliki glavni stan: Na cesti Wytschaste - Ypern pri St. Elou smo vzeli Angležem skupino hiš.

Na južnem pobočju višine Loreto smo očistili neko skrivališče, kjer so se še držali Francozi.

V Champagni je dan v splošnem mirno potekel, potem ko so v jutranjem svitu naše čete vzele nekaj francoskih strelskih jarkov severno od Beau Sejourja.

Francoske delne napade severno od Verduna na ravnini Woeyve in na

vzhodnem robu višin ob reki Maas pri Combre smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika.

Naše postojanke na Reichsackerkopfu in Hartmannsweilerkopfu so Francozi večkrat napadli. Vsi napadi so bili že takoj v začetku v našem ognju premagani z znatnimi izgubami za sovražnika.

Najvišje armadno vodstvo.

Berlin, 21. marca. Veliki glavni stan: Jugovzhodno od Yperna smo izstrelili angleško letalo, posadko pa ujeli. Dva francoska poizkusa, da bi nam zopet vzeli dne 16. t. m. osvojeno postojanko na južnem pobočju višine Loreto, sta se ponesrečila.

Na katedrali v Soissonsu, kjer je viseča zastava Rdečega križa, smo spoznali francosko opazovalno postajo; pričeli smo streljati in jo odstranili.

V Champagni severno od Beau Sejourja so naše čete uspešno kopale podkope in prišle do več francoskih jarkov. Pri tem so ujele enega častnika in 299 neranjenih Francozov. Vrh na Reichsackerkopfu, ki sta ga hrabro branila dva bataliona alpskih lovcev, je bil včeraj popoldne v naskoku vzeti. Sovražnik je imel najtežje izgube in je pustil v naših rokah 3 častnike, 250 mož, 3 strojne puške in 1 metalca min. Francoski protinapadi so bili odbiti.

Da bi odgovor na zločine francoskih letalcev v odprtem alžaškem mestu Schlettstadt bolj krepko zalegal, so danes ponoči naši letalci vrgli nekaj težkih bomb na trdnjavo in železniško križišče Compiegne.

Najvišje armadno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Geni, 21. marca. Poročilo francoskega generalnega štaba z dne 19. t. m. se glasi: Pri Notre Dame de Lorette smo prišli v posest podzemskih hodnikov, ki vodijo od osvojenih višinskih jarkov v vas Allain. Pobili, prehodili oziroma ujeli smo nemške vojaške in nato hodnike razstrelili. V Argonih med Bolante in Four de Paris smo po zelo ljutom boju za 150 m napredovali. V gozdu Consenvoye smo zadnjo noč odbili nemški protinapad. V Eparyesu smo se polastili vzhodnega dela postojank, kjer se je sovražnik držal od februarskih bojov dalje. Odbili smo včeraj dva protinapada, tretjega pa ponoči.

Poročilo ob 11. uri zvečer: Dan je na večjem delu fronte potekel precej mirno. V dolini Aisne se je bil precej hud artiljerijski boj. V Champagni je sovražnik napadel višino 196, severovzhodno od Le Mesnila. Napad smo odbili in zadali sovražniku velike izgube.

Ob yverski fronti.

Amsterdam, 20. mara. »Telegraaf« poroča iz Sluisa: Na celi fronti se vrše prav tako hudi boji kakor oktobra meseca. Topovi, ki so na celi yverski fronti molčali, so danes zjutraj pričeli zopet grmeti.

Pri Vauquelloso.

Stuttgart, 21. marca. (K. u.) Poveljujoči general v Argonih je izdal sledeče dnevno povelje neki wirttemberski četi, ki se bojuje pri Vauquelloso proti francoski premoči. Odkazal sem vani težavno, važno ozemlje. Preživeli ste vroče dni boja, v katerih je marsikdo hrabrih junakov dal vse najvišjemu vojnemu gospodu in domovini. Jutri ali pojutrišnjem se lahko zopet preizkusite vaša neomajljiva hrabrost. Vem, kaj da pomeni, če se mora več ur držati postojanka v najhujšem artiljerijskem ognju, a kri vaših tovaršev se ni prelila zastonj. V boju od 28. februarja do danes 6. marca ste s svojim vztrajnim odporom in s protisunkom, podpirani po artiljeriji, pogazili 7 sovražniških pešpolkov in njih moč tako zloмили, da niso, kakor poročajo ujetniki, več sposobni napadati. Zahvaljujem se in pripoznavam vašo dela.

Obstreljevanje Arrasa.

Amsterdam, 20. marca. Arras zopet ljuto obstreljujejo. Okoli 300 oseb je ubitih.

Nemški letalci mečejo bombe.

Haag, 20. marca. Dve nemški letali sta se pojavili nad angleškimi vojnimi arzenali v Sheernessu in vrgli več bomb, katerih učinkovanje dosedaj še prikrivajo.

Obstreljevanje Calaisa.

London, 21. marca. (K. u.) »Times« poročajo o nemškem napadu na Calais iz zraka se: Nemški rakoplovi so vrgli več bomb, kakor se je prvotno sodilo, namreč 40 do 50, ki so bile vse zelo velike in nekatere tudi neke nove vrste. Zeppelinov zrakoplov se je nahajal nad Calaisom več kakor pol ure. Metal je bombe iz višine 5000 črevljev. Opazoval je mesto, ne da bi ga bili mogli videti. Poizkušal je, da poruši glavni kolodvor, kolodvor v pristanišču in več skladišč.

Zemljevid k bojem v Karpatih in ob Dnestru.

London, 21. marca. (K. u.) Listi poročajo o zadnjem nemškem napadu iz zraka na Calais: Ubitih je bilo 7 oseb, 12 jih je bilo ranjenih. Bilo je preveč temno, da bi se bil zrakoplov videl, a splošno se sodi, da je metal bombe Zeppelinov zrakoplov. Tri bombe so zadale nek vlak. Vžgala sta se dva voza, ljudje v njih so zgoreli, 12 drugih oseb je bilo več ali manj nevarno ranjenih. Bombe so padle v razne dele mesta.

Nemški letalec na Dealom.

Deal, 21. marca. (K. u.) Včeraj se je pripeljal neki nemški letalec nad mestom, ki je metal bombe na ladje v pristanišču. Vse bombe so padle v morje. Neka ladja je streljala na letalca, ki se je nato visoko dvignil in izginil v oblakih. Sovražnika zasledujejo angleški letalci, ki so se komaj dvignili v zrak.

Izgube Angležev pri Neuve Chapelle.

Haag, 21. marca. »Handels Tidning« poroča, da so Angleži v bojih pri Neuve Chapelle izgubili 12.000 mož. Število ranjenih, mrtvih in pogrešanih častnikov znaša 194. Ta boj je bil za Angleže najbolj krvav v celi vojski.

Ubiti angleški letalci.

Berlin, 21. marca. »Daily News« piše, da je od izbruha vojske bilo ubitih 72 angleških letalcev, uničenih pa 110 letal.

Tretji kanadski zbor pripravljen.

Ottawa, 21. marca. Reuter poroča: Tretji zbor kanadskih pomožnih čet je zdaj polnoštevilno oborožen. Čete so pričeli že uriti. Nabirati so pričeli že tudi prostovoljce za četrti zbor. Vlada namerava trajno uriti v orožju 50.000 mož, da more odposiljati redno ojačenja v Evropo.

Francija proti ruskim socialistom.

Genf, 21. marca. Francoska vlada je prepovedala list »Misk«, ki je izhajal kot glasilo ruskih v Parizu bivačih socialistov, ker je ljuto napadal rusko vlado.

Prepovedani avstrijski in nemški patenti v Franciji.

Pariz, 21. marca. (K. u.) »Temps« poroča: V četrtkovni seji zbornice se je prepovedalo med vojsko Nemcem in Avstrijem izrabljati v Franciji pridobljene patente. Francozom je to dovoljeno.

Proti novačenju na Angleškem.

London, 21. marca. (Kor. ur.) »Times« poročajo, da so zadnji čas razdelili v Londonu in v Glasgowu letak, ki svetuje mladim ljudem, naj ne vstopijo v armado. Letak je tiskal neki Valentin Freitag, baje rojen Nemec, ki so ga zaprli.

× × ×

MARČEVA OFENZIVA.

Amsterdam, 21. marca. »Tijd« poroča iz Dünkirkha: Vsi znaki kažejo, da bodo zavezniki še marca meseca pričeli s splošno ofenzivo.

Turčija v vojski.

GLAVNO MESTO ANGLEŠKEGA SUDANA OBLEGA 60.000 MOHAMEDANCEV.

Rotterdam, 20. marca. Neka angleška veletvrdka v Barceloni poroča londonskemu listu »Daily Telegraph«, da od srede februarja oblega 60.000 mohamedancev najrazličnejših rodov mesto Kartum. Ta vest pa doslej še nikjer ni potrjena.

RAJSULI PROTI FRANCOZOM.

London, 20. marca. »Daily Mail« poroča iz Tangerja: Rajsuli se je proglasil za sultana in ščuva rodove proti Francozom.

TURŠKI MINISTRI MED SEBOJ.

Carigrad, 21. marca. »Ag. Milli« poroča: Sovranžik razširja fantastična poročila, da sta prišla vojni ministri Enver paša in notranji minister Talaad bej navzkriž.

Gospodarska in vojaška obramba Italije.

Rim, 21. marca. (Kor. urad.) Senat je sprejel po kratki razpravi s 145 proti 2 glasovom zakonski načrt o gospodarskih in o vojaški obrambi Italije.

ITALIJANSKA TRGOVINSKA BILANCA V TEKOČEM LETU.

Rim, 20. marca. (Kor. urad.) Urad za karinske pogodbe in carinsko zakonodajo objavlja izkaz o vrednosti izvoza in uvoza v prvih dveh mesecih tekočega leta. Glasom tega izkaza se je uvoz napram isti dobil prošlega leta zmanjšal za 143 milijonov, dočim izkazuje izvoz nasproti preteklemu letu primanjkljaj štirih milijonov.

Posebno srbsko poslansko v Rimu.

Rim, 20. marca. Listi poročajo, da je dospel semkaj bivši srbski poslanik v Carigradu, Renadinović. »Giornale d'Italia«

Zemljevid k bojem proti Turkom.

pripominja, da je Renadinoviću poverjena posebna misija.

Razna poročila.

ZA ODPRAVO IZJEMNE POSTAVE PROTI JEZUITOM V NEMČIJI.

Berlin, 19. marca. (Kor. ur.) Proračunska komisija nemškega državnega zbora je naprosila nemški zvezni svet, naj se odpravi izjemna postava proti jezuitom v Nemčiji.

PREPOVEDAN IZVOZ PREMOGA IZ RUSIJE V RUMUNIJO.

Bukarešt, 20. marca. Ruski trgovinski minister je prepovedal izvoz osem milijonov pudov (1,310,040 q) premoga, ki ga je zahtevala Rumunija.

OBSOJEN, KER JE NEMŠKO GOVORIL.

Moskva, 21. marca. (Kor. ur.) »Rusko Slovo« poroča iz Mitava: Visoki gubernijski uradnik baron Nolde je bil obsojen v zapor, ker je ostentativno govoril nemško.

ZANIMIVE ŠTEVILKE IZ RUSIJE.

Petrograd. Netiskano poročilo poslanca Haritonova o ruskem gospodarstvu l. 1915, obsega veliko zanimivih števil: Za vojsko so izdali do 15. januarja 1915 do 3020 milijonov rubljev. Vsak dan se izda za vojsko približno 14 milijonov rubljev; 1,400.000 rubljev nabavijo rednim, 12,600 tisoč pa izrednim potom. Posojilo znaša v raznih oblikah do zdaj 2600 milijonov rubljev. Bankovcev kroži za 2,997,800.000 rubl., pokritje v zlatu znaša 1,711,100.000 rubljev.

Kako se bo imenovala sedanja vojna?

Mi, srečni sodobniki, ki smo jo doživeli, jo imenujemo enostavno: vojna, — vojska je prikladnejše za: armado, — in ni se nam bati, da bi nas kdo napačno razumel. Toda kako jo bodo imenovali naši potomci? To je vprašanje, s katerim si že marsikdo beli glavo, in odgovor nanje seveda zrcali misli, ki jih ima dotičnik glede vzrokov tega groznega spora. Eden jo je imenoval: vojno plemen, drugi vojno verstev. Če se pa spomnimo pisane mnogoličnosti narodov, ki stoje drug proti drugemu: Nemcev in Slovanov, Angležev in latinske matere sinov, Japoncev, Indijcev in Turkov, pa katoličanov in protestantov, pravoslavcev in muslimov itd. itd., moramo priznati, da je tako imenovanje nazivala za vojno Poincarrejevo, vojno Jurija V. ali podobno. Toda tudi teh imen zgodovina pač ne bo hotela sprejeti. Pa bi tudi ne bilo prav, če bi se pripisovala eni sami osebi odgovornost za dogodke, kakor so ti, ki zdaj prevlačajo ne samo celo Evropo, marveč lahko rečemo, ves svet. Nemški liberalni poslanec Naumann jo imenuje: vojno vojn, kajti ta vojna ima po njegovem mnenju nalogo, da reši vse narodnostne probleme. Ni dvoma, da ima to ime marsikaj resnice na sebi, toda nam se zdi, recimo, premalo historično. In malo zgodovinske ter še manj resnične so nekatere druge označbe, ki so se pojavile tu in tam: na Nemškem in drugod. Stvar pa je postala tako zanimiva, da je neki ameriški list razpisal nagrado za najboljša imena ter je potem izmed nešteto doslihih mu odgovorov dvanajst najprimernejših priobčil in nagradil. Evo nekoliko zgledov:

Vojna leta 1914.

Evropska vojna.

Vojna trojnega sporazuma.

Svetovna vojna.

Vojna narodov.

Angleško - francoska - rusko-nemška vojna.

Vojna evropskih velesil.

Veliki spor.

Vojna.

Zadnja vojna.

Iz ujetniškega tabora pri Omsku.

Budimpešta, 5. marca. »Esti Ujsag« poroča: Neki mlad ogrski slikar Ivan Sigei je bil ranjen v Galiciji in so ga ujeli Rusi. Svoji rodbini je pisal: Na bojišču so me dvignili ruski sanitetski vojaki; ruski zdravnik mi je skrbno stregel. Z obvezovališča so me prepeljali v neko moskovsko bolnišnico, kjer so stregle ugledne ruske dame. Poslali so me od tam naprej in so obzirno postopali z menoj. Večinoma sem se vozil v posebnem kupeju. Na posameznih postajah smo dobili vsak dan jesti. Železniški voz sem smel zapustiti samo ponoči, če je kje vlak stal več časa. V Omsku so nas nastanili v neki lopi. Poveljeval je neki general, ki me je takoj zaslusal. Obžaloval je, ker se vojskujemo, a Rusija ni mogla dopustiti, da plane monarhija na Srbijo. Smehljaje je pristavil: Čete generala Rennenkampfa pridejo gotovo kmalu v Budimpešto. Za našim ujetniškim taborom stoje siva, visoka poslopja, kjer bivajo ruski politični ujetniki. Obnebeje je mrzlo, mraza več stopinj pod ničlo. V lopah se kuri in se smemo po taboru izprehajati. Zvečer se navadno sestanemo. Tu nas je zbranih 34 vojnih ujetnikov. Vsako nedeljo gremo k ruski pravoslavni liturgiji. Na eni strani cerkve sede blede možje: politični zločinci; spredaj sedi general v svoji zlatom pretkani obleki. Vsak mesec smemo pisati enkrat domov. Dobimo tudi časopise, od časa do časa kak francoski list.

Dnevne novice.

— **Leonova družba.** V sedanjih resnih časih ne smemo zanemariti kulturnega dela. Zato opozarjamo na prenovljeno Leonovo družbo, ki ima po svojih novih pravih namen »gostiti književnost v prosep krščanske kulture«. Vsak zaveden Slovenec naj bi bil član Leonove družbe. Za neznanost letnino 6 kron bodo člani razen veleznimive aktualne revije »Čas« prejeli še tri knjige, med njimi eno leposlovno. Novi člani se sprejemajo še do konca tega meseca.

— **Prebiranje v letih 1873. do vstevši 1877. rojenih črnovojnikov** se vrši: dne 6. aprila v Kočevju za sodni okraj Kočevje; 7. aprila v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče; 9. aprila v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika; 11. 12. in 13. aprila v Rudolfovem za sodne okraje Rudolfov, Trebnje in Žužemperk; 15. in 16. aprila v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo; 18. in 19. aprila v Radovljici za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora; 21. in 22. aprila v Kranju za sodna okraja Kranj in Trzin; 23. aprila v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka; 25. in 26. aprila v Ljubljani za sodni okraj ljubljanska okolica; 27. aprila na Vrhniki za sodni okraj Vrhnika; 29. in 30. aprila v Ljubljani za sodni okraj mesto Ljubljana; 1. in 2. maja v Litiji za sodni okraj Litija; 4. maja v Višnji gori za sodni okraj Višnja gora; 23. in 24. aprila v Krškem za sodna okraja Krško in Rateče; 25. aprila v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica; 26. aprila v Mokronogu za sodni okraj Mokronog; 6. in 7. aprila v Gorenjem Logatcu za sodne okraje Logatec, Cerknica in Lož; 8. in 9. aprila v Idriji za sodni okraj Idrija; 10. 11. in 12. aprila v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče in Vipava.

— **Odlikovanja.** Red železne krone 3. razreda za vojno dekoracijo je dobil polkovnik 87. pp. Julij Beran. Viteški križ Franc Josipovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca je bil podeljen polkovnemu zdravniku 47. pp. dr. Ivanu Tasner. Vojaški zaslužni križec 3. razreda za vojno dekoracijo je bil podeljen padlemu nadporočniku 55. pp. Aleksandru Schischkar in stotniku 4. bos.-herc. pp. Emilijanu Kobelnigg. Srebrno kolajno za hrabrost 2. razreda so dobili: četovodji Hohnjec Ivan in Pfeiffer Jakob, oba pri 13. polj. havbičnem polku, in Remec Ivan, trenski vojak pri 14. gorski trenski diviziji. Nadalje je bil nadporočnik 47. pp. baron pl. Maasburg izredno in vsled posebne Najvišje milosti povišan za stotnika.

— **Profesor Foerster o avstrijskih narodnostih.** Slavoznani pedagog Foerster, ki je nekaj časa učil tudi na dunajski univerzi, je 10. t. m. predaval na Dunaju. V svojem govoru se je dotaknil tudi avstrijskega narodnostnega vprašanja. Cenzurirana praška »Union« prinaša: »Za Avstrijo živi samo tisti, ki z vsako besedo in vsako sodbo zida mostove med avstrijskimi narodi; ki ne živi samo v svojem rodu, ampak se uživi in z ljubeznijo poglubi v tujo ljudsko vrsto in se pri vseh sporih najprvo spominja avstrijske zastave. Omenjal bi tudi one žalostne slučaje izdaje in uskokov, to bi simbolično porabil in rekel: Ni samo izdajavec avstrijske domovine, avstrijske države tisti, ki daje sovražniku signale ali mu pošilja papirje, ampak vsak tisti, ki v političnem življenju nastopa, piše in govori samo o sebičnem reusiranju (povdarjanju) svojih narodnih zahtev. Prave Avstrije še ni, je še nevidna dobrina in nekaj nebeški Jeruzalem. Delajte, da postane vidna, vidite tudi v šoli v vsakem pripadniku tujega naroda poslanca nevidne Avstrije v svoji sredi, obdajte ga s slavno črnorumeneno zastavo in bodite patrioti s tem, da odlično z njim ravnote in mislite na to, da ni Avstrija samo tam, kjer teče modra Donava, ampak povsod, kjer se vam Nemec ali Madžar, Čeh ali Poljak pokaže v viteškem duhu, v duhu miru in dobre volje — tu je Avstrija, tu se ustavnava avstrijska monarhija.« — Tako bremo v »Reichsposti« in mi le želimo, da zlate besede prof. Foersterja njegovim sorojakom preidejo v meso in kri.

— **Odlikovanje.** G. Josip Mulej, na rednik c. kr. gorskega brzojavnega oddelka 28. vojna pošta št. 47, je bil na severnem bojišču v Karpatih odlikovan z veliko srebrno hrabrostno kolajno 1. razreda. Temu pridnemu gospodarju, lesnemu trgovcu in vrlemu možu na Spodnji Lipnici pri Kamnigoricu vsi iskreno čestitamo!

— **Čas setve je tukaj.** Gospodarska zveza je dobila te dni večje množine semenskega ovsu in semenskega ječmena boljše vrste. Ker je že zadnji čas, da se kmetovalci oskrbe z dobrim semenom, svetujemo, da se naročila takoj pošljejo na Gospodarsko zvezo. Opozarjamo na današnji inerat.

— **Za trupla vojščakov, ki so padli na bojnem polju ali umrli za ranami ali vsled bolezni, katero so si nakopali na bojnem polju, se bo dovolilo na progah c. kr. avstrijskih državnih železnic in na privatnih, od države obratovanih železnicah 50% znižanje voznine, če se bodo mrličji prevlačali po končani vojni in kot navadno vožno blago. Isto olajšavo so objubile od istega časa naprej še naslednje železnice: železnica Ousti—Toplice, Bušehradska železnica, železnica Dunaj—Aspang, južna železnica, železnica Košice—Oderberg (avstr. proge), nižjeavstrijske deželne železnice, Salzkammergutska lokalna železnica in ogrske državne in privatne železnice. — Podrobni pogoji za zahtevanje te ugodnosti se bodo svojočasno naznanili. Onim strankam, ki nameravajo že sedaj dati prepeljati mrličje, se priporoča, da odložijo to na poznejši čas.**

— **Nesreča vojaškega avtomobila.** Iz Gorice: Dne 19. marca okrog poldne je drčal po Corsu Franca Jožefa vojaški avtomobil, v katerem je sedelo več vojaških oseb. Ker pa je vsled deževnega vremena cesta bila opolzka, se je avtomobil zaletel v voz električne železnice in se zelo poškodoval. Osebe, ki so bile v avtomobilu, so dobile po licu in rokah precejšnje praske. V lekarni Liberi so jih za silo obvezali. Medtem je z Rojc iz kolesarske vojašnice došel nov avtomobil, ki je odpeljal ranjene vojaške osebe in vlekel seboj pokvarjeni avtomobil. Sreča še, da ni bilo hujšega.

— **Iz seznama izgub št. 142.** Stotnik Detela Leon, 27. pp., iz Ljubljane, ranjen; stotnik Grebenc Milan, 3. bos. herc. p., iz Vel. Lašč, ranjen; stotnik Schitnik Edvard, 58. pp., ranjen.

— **Kava se draži.** Poostrene odredbe Angleške proti trgovini sovražnega inozemstva so povzročile, da se je kava zelo podražila.

— **Vojak umrl.** V celovski 1. rezervni bolnišnici je 19. marca umrl na mrtvičnem krču 21letni infanterist 26. domobranskega pešpolka Franc Zelinek iz Šmarjete pri Mariboru. Pokopan je bil 21. marca.

Mrtvi se oglašajo. Iz št. Ferjana pri Gorici: O Albinu Pintarju iz št. Ferjana pri Gorici že 6 mesecev ni bilo glasu. Pač, eden njegovih tovarišev iz št. Ferjana je pisal domov, da je v Galiciji zasadi križ na njegov grob in molil zanj. V št. Ferjanu so domači zato molili za njegovo dušo in darovali zadušnico. Dne 16. marca pa so dobili pismo iz Sibirije od Albina Pintarja, ki je pisal že 27. decembra 1914. Hodilo je 80 dni. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Henrik Bručan. Dne 21. decembra 1914. piše svoji ženi, bivajoči na Jesenicah — Fužinah št. 119, da so ga zajeli Rusi, ko je stikal za njimi. Zdaj živi v mestu Tjumnu, ki leži na sibirski železnici. Ondi je več Slovencev skupaj. Končno pravi: Balančevi pa povej, da je on tudi ujet, sva skupaj. — Anton Mulej, med vojnimi ujetniki v Rostovu v južni Rusiji, je pisal ondan svoji sestri v Ljubljani: ... v bolnici sem, ker imam dvakrat prestreljeno roko. Tukaj smo ujetniki vseh avstrijskih narodnosti: Ogrji, Nemci, Slovenci itd. — Alojzij Soren, je pisal iz Biska v Sibiriji svoji materi, prebivajoči v Pirničah št. 31 pri Šent Vidu, da je bil dne 26. avgusta ujet ... Z njim vred v ujetništvu sta tudi Pavčnikov Pavle pa Matevžev. — Janez Bizjak je nedavno tega pisal prijatelju na Gorenjskem, da je v ruskem ujetništvu v simbirski guberniji, ki se razprostira ob desnem bregu veličastne ruske reke Volge. Z menoj vred so v ujetništvu — piše — Peternej Alojzij iz Bohinjske Bele, Merlak iz Jesenic in eden (Tregvavov) iz Zasipa. — Jožef Kostevc je vojni ujetnik v Bisku, kjer biva, kakor znano več Slovencev. — Iz ruskega ujetništva so se oglašili: Janez Razinger iz Palovič in brata Janez in Valentin Žvegelj iz Visoč nad Lešami. — Iz ruskega ujetništva sta se oglasila tudi Josip Petelin, 27. dom. pešpolk, doma iz Velike Slivnice pri Velikih Laščah in Jožef Vintar, topničar, doma tudi iz Vel. Slivnice pri Velikih Laščah. — Oglasil se je dne 9. marca po 6 mesecih iz ruskega ujetništva Alojzij Bajc iz Hrušice, ki je bil ujet v Galiciji dne 31. decembra 1914. — Po osmih mesecih se je oglašil Ivan Urbas iz Ivanjega sela pri Rakeku. Ni hče ga ni več med žive prištevati. — Po več mesecih sta se oglasila iz ruskega ujetništva brata Ciril in Ivan Zupan (Odrtnikova) iz Naklega pri Kranju.

— **Cene sardine.** Vsled obilnega ribjega lova v zadnjem času so cene sardinam v Reki padle na 40 vin. za kilogram.

— **Poštni promet** za zavitke v Rumunijo in Rusijo je zopet odprt.

— **Tat v župnišču in njegovo kratko veselje.** V šmartinsko župnišče pri Slov. Gradcu se je te dni priplazil tat in se dal med rano sv. mašo zakleniti. Ko je bil sam, je zmaknil okrog 430 K denarja in jo popihal. Župnik č. g. Lenart je tatvino takoj opazil in naznanil, nakar je orožniški stražmojster Kosi hitel na železnico, da zasleduje opisanega tatu. Ondi, kjer vodi železnica tesno ob okrajni cesti, je stražmojster res opazil tatu, ko jo je mahal po cesti. Brez pomišljanja skoči orožnik z vlaka — bilo je k sreči veliko snega — in se polasti popotnika. Peljal ga je v orožniško vojašnico, kjer so ga preiskali in res našli pri njem ukradeni denar.

— **Aretirani dobavitelji za vojsko.** Budimpeštansko redarstvo je na povelje državnega pravdnika dr. Henrika Taubesa aretiralo: agenta Izidorja Glucka, Jakoba Sperlinga in Martina Sinterja. Ti so s pomočjo konzorcija, katerega so sami ustanovili, dobavili erarju 24.000 parov čevljev, pri katerih so pa bili podplati deloma izdelani iz papirja. Vsi imenovani se nahajajo v strogi preiskavi.

— **Potres.** V Košani smo čutili v ponedeljek dne 15. marca več sekund trajajoči potresni sunek ob 10. uri 50 minut ponoči.

— **Nakaznice za mleko** nameravajo uvesti na Dunaju, in sicer bi smela dobiti vsaka oseba na dan četrto litra mleka, vsak otrok, ki ni še dve leti star, pa en liter mleka. Izračunali so, da bi zadoščalo na Dunaju dnevno 550.000 litrov mleka. Zdaj ga uvažajo vsak dan 700.000 litrov.

— **Goljufije pri vojaških dobavah na Ogrskem.** Neki dobavitelj sukna, namenjenega armadi, ki so ga zaprli, je priznal, da je ogoljufal armado v nekaterih mesecih za poldrugi milijon kron. Veliko se govori tudi o provizijah in podkupovanju.

— **Amonijak proti ušem.** V seji društva zdravnikov na Dunaju 19. marca je poročal dr. Pregl iz Gradca, da 25odstotni amonijak uniči uši v eni minuti.

— **Oddaja trt.** Ker je še dosti vinogradnikov, ki se niso v jeseni pravočasno zglasili za trte, se naznanja, da imajo drž. trtnice na Kranjskem še dosti dijih in cepljenih trt na razpolago, ki se oddajajo po običajnih znižanih cenah. Kdor želi še trte dobiti, zglašuje naj se čimprej mogoče naravnost ali potom županstva pri c. kr.

vinarskem nadzorniku v Kandiji pri Rudolfovem.

— **Prostovoljne avtomobilne sanitetne kolone.** Od privatne strani se je sprožila misel, da naj bi se prostovoljno sestavili, oziroma nabavili primerni avtomobili, ki bi vozili ranjence z bojne črte do železniških postaj. Na tozadevno vprašanje je c. kr. vojno ministrstvo odgovorilo, da bi ne imelo ničesar proti takim prizadevam, vendar pa morejo biti taka podjetja le uspešna, če so zadostno denarno fundirana, kajti vojna uprava ni v stanu ugoditi kakim naknadnim zahtevam za odškodnino. Najvišje armadno poveljstvo je tudi zagotovilo, da se bo po možnosti oziralo na to, da se take prostovoljne naklonjene sanitetne kolone uporabljajo baš za domači kor. Na vsak način pa je treba, da stopijo osebe, ki hočejo sprožiti to akcijo, prej v dogovor z vojnimi ministrom, da more le-to vplivati na izbero v omenjene svrhe izkušenih avtomobilov.

— **Top za lepake.** Neki ameriški iznajditelj je pred kratkem iznašel nov top, ki ima pred vsemi drugimi topovi to prednost, da služi mirnim namenom. Ta top je namreč za lepake, njegova naloga obstoji v tem, da izstrelji na precejšnje razdalje lepak tako, da obstane trdno na zidu. Ta novi ameriški top baje lahko izstrelji lepak 9—10 metrov visoko na zid.

— **Nov hidroavtomobil.** Na Dunaju preizkušajo nov avtomobil, ki more brez posebnih priprav zavoziti s suhega v vodo in da se tam giblje kot motorni čoln, a ko preplava vodo, potem zavozijo zopet na suho in nadaljuje svojo pot kot navadni avtomobil.

— **Iz seznama izgub št. 141.** Praporščak Adrarlo Oton, 97. pp., 2. stot., ranjen; nadporočnik Gabrijelčič Oton, 97. pp., 2. stot., mrtev (9. februarja 1915); poročnik Mikuz Karel, 53. pp., 3. stot., iz Ljubljane, ranjen; poročnik Maher Josip, 97. pp., 2. stot., mrtev (9. februarja 1915); praporščak Schwarz Matej, 97. pp., 1. stot., ranjen.

Ljubljanske novice.

— **Iz Konferenca duhovnikov za mesto Ljubljana.** Nadaljevanje konference se vrši jutri v semenišču. Tema: Predlogi knezoškofijskega ordinariata za »instructio pastoralis«. Začetek točno ob 5. uri.

— **Iz Socialen tečaj S. K. S. Z. (IV. večer)** danes zvečer ob 8. uri v prostorih »Ljubljane«, Jurčičev trg št. 3, II. nadstr. vodi predsednik S. K. S. Z. poslanec dr. Jan. Ev. Krek.

— **Iz Veliki dobrodelni koncert** združenih godb c. in kr. peh. polkov št. 17 in 97 na korist »vojne oskrbe« se je v petek 9. t. m. v deželnem gledališču sijajno izvršil. Muzikalne točke izbrane izvrstno interpretirane tako, da sta kapelnika z glasbenega stališča lahko ponosna na uspeh. Velike klasične točke: Beethovnova Uvertura k »Leonori«, Smetanov uvod in prihod kralja Vladislava iz »Dalibora«, Wagnerjev prizor iz »Parsifala« je dirigiral kapelnik 17. pešpolka. (Zakaj na sporedu ni tudi imen obeh dirigentov? Čemu naj računamo z neznankami, ko ni treba, ko bi brez dvoma vsak poslušalec rad vedel ime onega, ki mu v teh izrednih časih za Ljubljano tako izreden glasbeni užitek podaja?) Vse tri točke so bile izvrstne, najbolj pa še Dalibor, ki je bil tudi posebno fino aranžiran; zlasti zbor ob kraljevem prihodu je bil v godbi dobro zadet. Imel sem prav jasen občut: Sedaj je pa zbor začel peti — kje neki je? Glasba je krasna, po motivih in izrazitih ritmihih specialno češka, pa silovito poglobljena. Wagner je učinkoval svečano; škoda, da ni bilo zvonil na razpolago. — Ostale točke: Parmovo predigro k baladi »Schön Adelheid«, Bach-Gonodovo »Ave Maria«, Bocherinijev »Menuet« in Lisztovo »II. ogrsko rapsodijo« je nič manj izvrstno dirigiral kapelnik 97. pešpolka. Parmu — se zdi — je več za lepe blesteče barve, kakor za lepo v enotnem zamahu izpeljano vsebino. Za instrumentacijo ima tenko uho, pa ravno vsled truda za lepe barve skladbo preveč razkosa, tako, da se poslušalcu čuti za enotnost skladbe izgubi, da vidi le posamezne lepe delce, nima pa čeznje enotnega skupnega pregleda. Parma je romantik starejši šole, na enem mestu sem se zaveselil, da se skladba poglobi in morebiti v večjo formo razprede (akordni postopi v velikih sekundah), pa se je na široko umerjeni korak brž ustavil. — Originalno je bila prirejena »Ave Maria«, cel aranžma pa naravnost rafiniran. Bocherinijev menuet je pa menuet par excellence, ki svojim lahkim pritrkavanjem in fino mehko gibajočim ritmom vzbuja nepopisno udobno, mehko razpoloženje kakor s finimi dišavami napojen elegantni in udoben salon rokokoja. Ta mali menuet obsega karakterizira čuvstvenost, razpoloženje cele dobe, prav tako kakor Liszt karakterizira v svoji vrsti čuvstvenost, razpoloženje celega naroda in hkrati miljeja novoromantične

dobe in družbe; markantni ritmi, do skrajnosti razigrani, pa hkrati globoko čuvstvenost in iz te razigranosti se izvije globok vzdih resnega mišljenja. Med gosti smo opazili poleg drugih tudi deželnega predsednika in deželnega glavarja.

— **Iz Odlikovan stotnik Ljubljanc.** Domobranski stotnik g. Anton Krejči je odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo.

— **Iz Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** je imelo na praznik sv. Jožefa cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajilom v Križanski cerkvi. Udeležili so se je društveniki, ki niso bili poklicani na bojno polje; prihiteli so pa med svoje tovariše tudi člani društva, ki bivajo tu kot rekonvalescenti kakor tudi člani-vojaki, ki so v Ljubljani. Posebno je poveljevalo božjo službo petje društvenega pevskega zbora in krasni tenor-solospev. — Članov, ki so na bojnem polju, se je spominjal pridigar v svojem govoru, kakor tudi društveniki v svojih molitvah. Tako je bilo letošnje praznovanje praznika sv. Jožefa v kat. društvu rokodelskih pomočnikov obenem ginljiva vojna pobožnost.

— **Iz Praporščak** je postal enoletni prostovoljec g. Miron Gregorič, sin deželnega poslanca, primarija dr. Vinka Gregoriča. G. Miron Gregorič se je odlikoval v bitki pri Grodeku ter bil navedeno ranjen.

— **Iz Premeba posesti.** G. profesor Adolf Hibida je kupil od g. Marije Pristov hišo v Trnovski ulici številka 15.

— **Iz ruskega ujetništva se je oglašil rezervni praporščak Franc Tertinek,** o katerem od 20. januarja ni bilo nobenega glasu več. Nahajal se je v Karpatih in piše, da je bil po tridnevem boju 26. januarja zvečer ujet in je kljub gostemu dežju svinčenk neranjen in zdrav. Karta je datirana 28. januarja 1915, torej pisana gotovo še na galitskih tleh, je potrebovala do Ljubljane 48 dni.

— **Iz Za državno podporo** se pošiljajo mestnemu magistratu različne prošnje, ki niso pravilno opremljene in vsled tega le zamujajo delo uradnikov. Prosilci se morajo osebno zglasti na mestnem magistratu v II. nadstropju, nasproti knjigovodstva, kjer se popisujejo prošnje na uradne zglasilne pole.

— **Iz Poroka.** V soboto, 20. marca je v knezoškofijski kapeli poročil gosp. P. dr. Gvido Rant nadporočnika 27. deželno-brambnega pešpolka g. Osvalda Ravanelli z gospico Mici Pogačar.

— **Iz Vojna poroka.** Danes se je poročil c. in kr. nadporočnik 7. lovškega bataljona Egon Kotte z gospico Evgenijo del Cott, hčerko posestnika Karla del Cotta.

— **Iz Ranjenci v Ljubljani.** V soboto se je pripeljalo v Ljubljano 305 ranjencev s severnega bojišča. Ranjenci so večinoma Čehi.

— **Iz Umrli so v Ljubljani:** Terezija Janc, zasebnica, 82 let. — Marija Elsner, zasebnica, 87 let. — Ivan Weiss, natakarnjev sin, 3½ meseca. — Fran Perger, mestni ubožec, 73 let. — Simon Novak, mestni ubožec, 73 let. — Viktor Srnjak, sin delavca v tobačni tovarni, 6 mesecev.

Velikanski boji v Karpatih.

Dunaj, 22. marca. Vojni poročevalci poročajo: **Rusi so v Karpatih spravili na fronto vse svoje razpoložljive sile. Rusi neprestano napadajo. Pri Dukli, Užoku in Lupkovo so dosegli boji svoj višek. Našim četam se je posrečilo odbiti naskakujoče ruske množice s strašnimi krvavimi izgubami za Ruse. Prostor pred našimi postojankami je poln trupel ruskih vojakov. Dvomlji vo je, če bodo Rusi še nadalje mogli izpopolniti vse vrzeli.**

GENERAL BOROVIČ O POLOŽAJU V KARPATIH.

Budimpešta, 21. marca. Vojni poročevalec »Pesti Hirlap« poroča svojeju listu, da je imel pogovor z generalom Borovičem, poveljnikom naše karpatske armade, ki je med drugim izjavil: **V zahodnih Karpatih so Rusi po ljutem boju zadnjih dni izgubili na ozemlju. Sovražnik je bil na več točkah tako močno odbit, da se naše postojanke pri prelazu Dukla in zahodno od tega nahajajo že onstran ogrske meje.** Vzhodno od Dukle se nahaja sovražnik še v malem kotu na brezpomembnih višinah. Prelaz in njegova okolica je prava Ahilova peta naše karpatske fronte, zato so Rusi z močnimi silami skušali prodreti, kar se jim pa ni posrečilo. Na tej točki bojne črte se nam ni treba ničesar več bati.

Preklicani grški pozivi.

Milan, 21. marca. »Corriere dela Sera« poroča, da so bili pozivi grških dr-

žavljanov v inozemstvu brzojavno preklicani in da se sedaj ne vrše nobeni vpoklici za grško armado.

Srbija vpoklicala pod orožje vse bitoljske Grke in žide.

Neki solunski list poroča, da je Srbija poklicala pod orožje vse Grke in žide v Bitolju od 18.—50. leta, nasprotno je pa odpustila iz vojske vse mohamedanske novince, izvzemši zadnje tri letnike.

Djakovo in Ipek Črnogoci zapustili.

Iz Skadra poročajo: Djakovo in Ipek so Črnogorci zapustili. Prizren so Srbi tudi hoteli izprazniti in so v ta namen poklicali k sebi mohamedance iz Prizrena, Hasi in Prištine, da bi se z njimi pogajali. Ti so izjavili, da se ne spuščajo v pogajanja, dokler Srbi niso pripravljeni zapustiti vse tisto albanško ozemlje, katero za začasa balkanske vojske zasedli. Srbi so odgovorili, da jim je to nemogoče.

Ameriški pacifisti v Berlinu.

Milan, 22. marca. »Corriere della Sera« poroča, da so ameriški pacifisti odpotovali v Berlin, da poizvedo, pod katerimi pogoji bi bila Nemčija pripravljena se pogajati za mir.

K bitki v Dardanelah.

Carigrad, 21. marca. (Kor. urad. Znakselo.) Sovražni poizkusi, da bi izsilili pot skozi Dardanele, so dosegli svoj višek v sedemurnem artiljerijskem boju dne 18. marca. Zavezniki so ob 1½12. uri dopoldne pripluli pred Dardanele in obstreljevali mesto Čanak. Ko sta bili dve angleški križarici zadeti, so dobili zavezniki glavni udarec. Celo uro so poizkušali s svojimi topovi ščititi bojno ladjo, ki je bila izročena poginu, dokler ni osem zadetih strelov zapečatilo neuspeh vseh naporov. Nato se je vršil deset minut obupen umikovalni boj.

Položaj v Egiptu.

Rim, 20. marca. Iz Carigrada poročajo listom: Glasom zadnjih vesti iz Egipta znaša sedaj število ondi zbranih angleških čet 150.000 mož. Indijec, ki ne kažejo nobenega pravega veselja, da bi se borili proti mohamedancem, je le še kakih pet do šest bataljonov nemohamedancev. Ostale Indijce so spravili na Francosko. Kanadske in avstralske čete precej razvratno žive. Novi sultan Husein Kiamil si ne more pridobiti nobenih simpatij in na njegovo željo je v aleksandrijskem pristanišču vedno pripravljen parnik, na katerem lahko vsak hip zapusti deželo. V luki je usidranih še 35 drugih parnikov. Iz vasi ob Sueškem kanalu so prebivalci odšli, ker pričakujejo ondi bojev.

Prijateljski odnosi med Vatikanom in Kvirinalom.

Rim, 22. marca. Ministrski predsednik Salandra se je pripeljal v palačo umrlega kardinala Agliardija in se je vpisal v kondolenčno listo. Listi povdarjajo, da je tak korak aktivnega kabinetskega načelnika prvi in sklepajo iz tega, da so odnosi med sveto stolico in italijansko vlado prijateljski.

K bojem na zahodu.

Boji pri Arrasu.

Berlin, 19. marca. »Lokalanzeigera« poroča iz Amsterdama, da se v okolici mesta Arras vršijo boji. Preskrbelo se je za življenje in varnost civilnega prebivalstva. Iz Arrasa so kaznjence prepeljali v Amiens.

Nove angleške čete dospele na Francosko.

Basel, 21. marca. »Democrate« poroča iz baje avtoritativnega vira v Bernu, da so se na Francoskem zopet izkrcale velike angleške brambne sile, ki so jih poslali na vzhodno fronto. Na severni fronti stoji od Arrasa do morja samo belgijske čete.

Mraz in voje.

Z ozirom na neizrečene težave, ki se pojavljajo v bojih v Karpatih vsled silnega mraza, je zanimivo, kar piše vojni dopisnik lista »Berliner Zeitung am Mittag« iz avstrijskega glavnega stana glede mraza in vojn. Zastonj iščemo v zgodovini podobnega slučaja, kakor je grozoviti mraz

v Karpatih. V rusko-japonski vojni so sovravnosti prenehale ob mrazu 7 stopinj pod ničlo. Tudi v balkanski vojni so ustavili sovravnosti pred Odrinom vsled velikega mraza, na črti pri Caidadži pa so čete prezimile v nalašč za to napravljeneh prostorih. V francosko-ruski vojni leta 1812. mraz tudi ni dosegel take ostroto, kakor sedaj v Karpatih, in uničenja Napoleonovih armad je v večji meri kakor mraz krivo pomanjkanje živil. V letu 1870./1871. sta zimski bitki pri Orleansu in Le Mansu le kratek čas trajali, čete so bile zavarovane v zavetju in dobro preskrbljene s hrano in drugimi potrebščinami. Edino, kar bi se delo sedanjem boju v Karpatih kolikor toliko primerjati, so boji, ki so se leta 1877. in 1878. razvili v rusko-turški vojni ob prelazu pri Šipki. Tolažljivo je, da 25 stopinj pod ničlo tudi v Karpatih ne more trajati dolgo časa, in zares je kriza že prestana, kajti led se je začel tajati.

Prevozne vojne parne pralnice.

Sedanja velika vojna narodov ni samo boj človeške moči proti človeški moči, marveč predvsem boja tehnoloških vojnih sredstev, s katerimi razpolagajo vojujoče se države. Železna doba je skovala silna uničevalna orožja, tako da človeške izgube v tej vojni daleč presegajo vse izkušnje v prejšnjih vojnah.

Temu uničujočemu orožju, ki slabi in ruši silo naših sovražnikov, pa stoji nasproti v prejšnjih vojnah istotako neznana sredstva za čim boljše ohranilo in okrepitev lastnih armadnih množic. Tako na primer zahteva oskrba naših čet naravnost ogromno delo, katero v etapnem prostoru in v zaledju vodijo možje, ki, ne da bi jih obsevala bojna slava, delajo noč in dan. Dalje se je sanitetna služba obsežno razširila, in po pravici, kajti le tako je mogoče, da na tisoče ranjenih in bolnih ozdravi in se morejo zopet vrniti v bojne vrste. V velikih armadah je posebno velika nevarnost, da izbruhne epidemije, to pa tem bolj, ako se ima opraviti s sovražnikom, v čegar pokrajinah vladajo kužne bolezni tudi v mirni dobi. Da igra pri zabrani bolezni ter pri zdravljenju ranjenecv in bolnikov snažnost veliko vlogo, je pač splošno znano. Manj znano pa je, s kako velikimi težavami je zvezano pranje vojaškega perila v vojnih lazaretnih in na bojišču.

Kakor se četam na fronti dovažna hrana v prevoznih poljskih kuhinjah, tako se bo odslej s prevoznimi vojnimi parnimi pralnici skrbelo tudi za čiščenje ogromnih množin perila, ne da bi bilo to delo vezano na stalne kraje, marveč se bo lahko v najkrajšem času uredila moderna velepralnica ondi, kjer bo potrebno. Vojno ministrstvo (12. oddelek) je poskrbelo, da bo v prihodnjih tednih začelo na bojiščih zaenkrat delovati pet takih vojnih parnih pralnic.

Te pralnice, ki jih je v nemški armadi že precejšnje število v rabi, so samostojno organizirani zavodi, ki štejejo po 22 mož pod poveljstvom enega častnika ali črnovojniškega inženirja. Vsaka pralnica ima po štiri vozove in vozi s seboj vse stroje, priprave in potrebščine, tako da je v par urah potem, ko so vozovi dospeli na določeno mesto, mogoče začeti z obratom. Na prvem avtomobilnem vozu je naprava za proizvajanje gonilne sile z visokotlačnim kotlom in parno turbino, ki ne goni le pralni stroje, marveč preskrbuje cel obrat s potrebno paro. Na tem vozu je zgrajena tudi naprava za sušenje perila ter montiran sod za prekuhanje perila v svrhu razkuženja, preden se perilo opere.

K temu vozu je pripet pralni voz, ki je naslednje urejen:

1 stroj za parno pranje in izplakovanje, 1 centrifugalni stroj za sušenje, prostor za goriko in turzlo vodo, naprava s filtrom, naprava za preprečevanje kotlova in 1 črpalica za vodo.

Drugi avtomobil je prirejen kot parna menza ter je opremljen s parnim valjenim in likalnim strojem. Temu avtomobilu je pripet četrti premogovni voz, na katerem je kurivo in vse pralne potrebščine.

Vojna parna pralnica vozi torej vse s seboj, karkoli je potrebno za moderen pralni obrat. Sama proizvaja paro, električno moč in električno luč ter je popolnoma neodvisna od kakršnihkoli stalnih naprav. Postavi se lahko povsod, kjer je dovolj ravnega prostora ter je v bližini kak vodnjak, ribnik ali potok, da je na razpolago voda. Vse druge potrebne priprave in naprave kakor podstave, stojala, šotore, košare itd. vozi s seboj.

Vozovi se v svrhu obrata postavijo v obliki podkve ali pa v ravni vrsti drug za drugim, kakršne so pač prostorne razmere. Pri tem je posebno važno to, da so naprave, ki se vozijo na obeh avtomobilih, bistveno zaražene na kolescih, da se lahko potegnejo in pridrijo na posebno leseno podstavo, ki jo istotako vozijo s seboj, nakar se oha avtomobila lahko porabita za dovažanje perila in obratnih sredstev.

Taka pralnica opere v 12 urah najmanj 1200 kg perila, če na dela nepretrgoma noč in dan, pa dvakrat toliko. Zato lahko deluje kot centralna pralnica cele vrste lazaretov, lahko se pa seveda uporabi tudi za čiščenje vojaškega perila na fronti ali v etapnem prostoru. S tem se najzadaneje zabranjuje kužne bolezni in uničuje miruš. Ako je pralnica v stalnem obratu, opere na dan perila za 2000 mož.

Kako se godi nemškim ujetnikom v Sibiriji.

»Arbeiter Zeitung« je prinesla te dni poročilo hamburskega društva Rdečega križa o nemških ujetnikih v Sibiriji. Poročilo pravi: Na shodu, na katerega so bili pozvani sorodniki 125 vojnih ujetnikov v Sibiriji, se je dogajalo, da se z nemškimi častniki in vojaki, ki so prišli v rusko ujetništvo, skoziinskozi ravna dobro. Od mnogih ujetnikov je prišlo sicer kratko, malobesedno poročilo, in le nekateri so mogli večkrat in obširneje pisati. Vsa poročila se glase prijazno, in ujetniki se večkrat čudijo, kako lepo z njimi Rusi ravna, in da so bili na Ruskem lepše sprejeti, kakor so pričakovali. Rusi so naše vojske takoj, ko so bili ujeti, prijateljsko pozdravili, v enem slučaju je ujetnike divizionar celo pohvalil za njih junaštvo in jim je dejal, da bo o njih junaštvu poročal ruski vladi. Nebrojna poročila, ki so pri rokah, potrjujejo, da se z nemškimi ujetniki lepo ravna, da so splošno dobro preskrbljeni, v nekaterih slučajih celo nad vse pričakovano dobro. Za ranjence po lazaretnih Rdečega križa skrbijo zdravniki z vso vno, pa tudi ostalo osebje ruskega Rdečega križa je vse pohvale vredno. Vojna ujetnikov iz Moskve v Sibirijo traja dva do tri tedne. Častniki so se vozili do sibirske meje v drugem razredu, nadalje pa v tretjem. Med vožnjo so dobivali častniki in vojski denar, da so se preživljali. V Sibiriji so vojni ujetniki nameščeni v raznih mestih in v manjših vaseh, in sicer večidel v vojašnicah sibirskih polkov, kateri so sedaj v fronti. V teh vojašnicah se dobro kuri, tako da silni sibirski mraz ne muči ujetnikov. Hrana je povsod obila in bogata, kar je ravno nasprotno tega, kakor žive nemški ujetniki na Francoskem in An-

gleškem. Častniki se smeje — kakor pravijo nekatera poročila — prosto po mestu gibati in jim je dovoljeno hoditi na hrano v gostilnice in obiskovati kavarne. V Tomsku imajo tudi na razpolago nemško knjižnico, ki šteje do 1000 zvezkov. Pa tudi vojski uživajo precej svobode in — kakor je posneti iz nekaterih pisem — se jim dovoljuje obiskovati tudi mesta. Kakor vse kaže, ujetniki na Ruskem niso primorani k prisilnemu delu, dolžni so le skrbeti za red in snago v svojih stanovanjih, kakor tudi za delo v kuhinji. Častniki dobivajo mesečno 50 rubljev (= 127 K 25 vin.); ni pa znano, če dobiva tudi možvo kakšen denar. Kljub tej vsekako najvažnejši dobri prehrani in preskrbi je pa poštna zveza slaba. Kakor se nam zdi, je ujetnikom le redkokrat dovoljeno pisati, pa tudi pri dostavljanju pisem, poslanih jim iz domovine, ni opaziti točnosti in izkurnosti. Glavna mesta, v katerih so nemški naseljenci nastanjeni, so: V tobojski guberniji: Jafutorovsk, Kurgan, Tjumen in Tobolsk; v tomski guberniji: Barnaul, Omsk, Novo Nikolajevsk, Spask, Tomsk; semipalatinski guberniji: Semipalatinsk; v jenijski guberniji: Krasnojarsk in Kansk; v irkutski guberniji: Irkutsk in Zairkutski Gorodok; v zabajalski guberniji: Berezovka, Daurijev, Strelensk in Čita; v priamurski guberniji: Škotovo, Nikolsk usurijski, Razdolnoje, Spaskoje in Krasnaja Rječka; v štepni guberniji: Akmolinsk, Petropavlovsk, Ust-Kamenogorsk in Pavlodar; in v zakaspijski guberniji: Taškent, Namangan in Samarkand.

Vojaške narodne pesmi. Priljubljeni slovenski skladatelj č. g. Franc Ferjančič je zložil nekaj narodnih vojaških pesmi, ki izidejo še pravočasno pred prazniki kot 7. venček Ferjančičevih narodnih pesmi v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani v pravilni žepni obliki za ceno K — 60 (po pošti 10 vin. več). Slovenski vojski, mladenci in društva bodo nadvse radi segli po tej zbirki. Kaj je pa tudi bolj prijetno slišati, kakor lepo ubrano navdušeno vojaško pesem iz krepih prs slovenskih mladencev.

Slava sv. križu. Pet pesmi za postni ali misijonski čas za mešani zbor. Zložil Stanko Premrl. Cena 50 vin., založila »Katoliška Bukvarna«. »V tolažbo trpečim in in v spomin na Svetovno vojsko 1914/15«, te besede je napisal skladatelj na čelo tej zbirki, ki bo kakor upamo, v današnjih trpljenj polnih časih po svoji vsebini in resnih napevih našla odmev in tolažbo v naših srcih. Kjerkoli se obhaja milostipolni čas sv. misijona, bodo te pesmi posebno dvignile čut vdanosti in verske tolažbe pobožnih vernikov.

Slovito, najbolj delokatesno
= KISLO ZELJE =
dobavlja najceneje Exquisit-tovarna, Pardubice.

Preklic in svarilo.

Podpisani Fran Peternel, sedaj v Ameriki, svarim s tem vsakogar, naj nikar ničesar ne posodi ali kupi od moje žene Mici Peternel, po domače Tonka iz Sv. Lucije št. 7 na Gorenjskem (kot dekle se je pisala Mica Vester, po domače Knafele iz Sp. Otoka), ker jaz nisem plačal za njeno doigo, in bi za kupljene stvari kupec meni moral še enkrat plačati, oziroma bi moral proti njemu postopati sodnijskim putem. Toliko v vednost vsem, ki bi imeli kakorkoli opraviti z mojo ženo.

Fran Peternel
Cleveland, Amerila.

Elektromotor

1/5—6 konjskih sil, že rabljen, se takoj kupi. Ponudbe pod »Elektromotor 621« na upravo »Slovenca«.

Krave mlekarice s teleti, plemenske bike, telice, vole, teleta, plemenske mrjase, breje svinje, jesenske za pitanje, debele prašiče za špeh in pršut, 8-tedenske prasce, ovce, jagniče, koze, kozličke in belgijske zajce prodaja vedno po dnevnih cenah:
Vnovčevalnica za živino v Ljubljani.

Vsa nadaljna pojasnila se dobe v pisarni v hiši »Gospodarske Zveze« I. nadstropje.

Gospodarska zveza v Ljubljani

je dobila pravkar večjo množino

semenskega ovsa in semenskega ječmena

Kdor želi dobiti seme, naj se obrne takoj na Gospodarsko zvezo

Išče se oženjen hišnik za vilo 12 km od Ljubljane oddaljeno, v bližini tovarne, ki je vešč v kmetijstvu in vrtnarstvu. Prednost imajo taki, ki uživajo kakšno pokojnino ali imajo kak drugi postranski zaslužek. Naslov pove uprava »Slov.« pod 594.

Strojinik

Išče službe. Izučen kjušavnar, vsa popravila izvršuje sam. Vojaščina prost. Elektnika, telefoni. Lahko nastopi takoj. Prijazna vprašanja pod »A. S. 200« na upravo »Slovenca«.

Spreme se snažno

610

DEKLE

ki ima rada otroke in ume tudi nemški. Predstavi naj se med 10. in 2. uro v Gledališki ul. 4, 3. nadstr.

Izjava.

Spodaj podpisana obža'ujem vse nezanesljive besede, ki sem jih govorila drugod zoper Marjeto Zupan, in se ji zahvaljujem za odstop od tožbe.

Ivana Tercolj.

Donašalec in vajenec

se sprejmeta takoj. — Kavarna »Prešeren«, Ljubljana.

624

zdravniško priporočeno kritvoreče vino daje moč in zdravje.

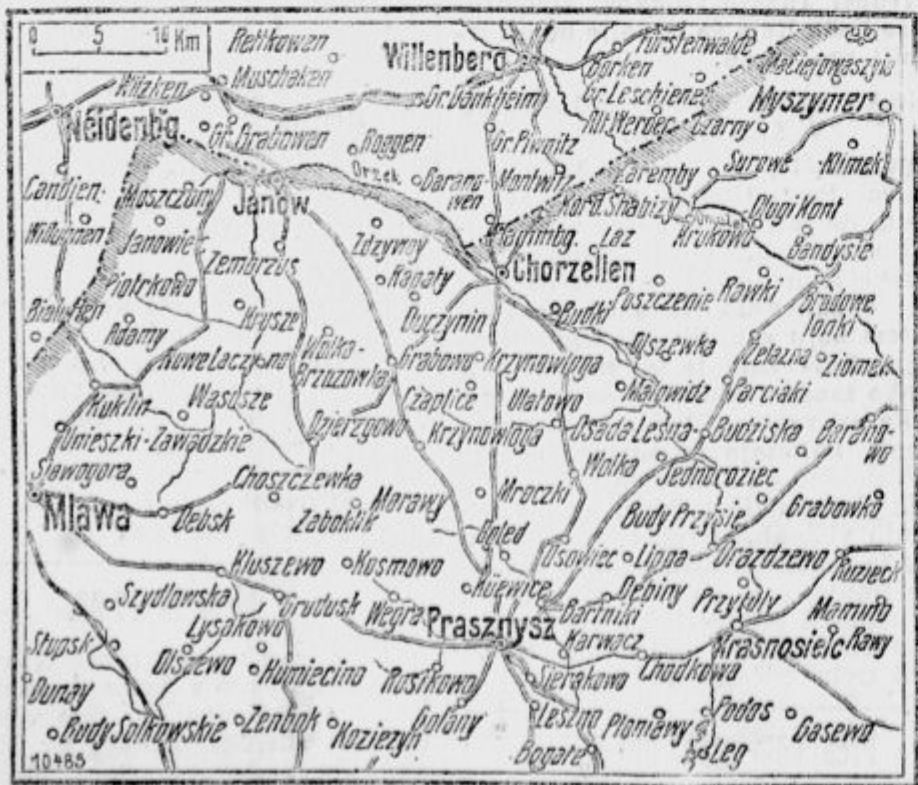
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-80. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

2631

Zemljevid k boju pri Praszynszu.